

DIT

WAS JAARVERSLAG
LITERATUUR
VLAANDEREN

2019

INLEIDING	4
HOE LEES IK DIT JAARVERSLAG?	9
OVER LITERATUUR VLAANDEREN	12
Team	14
Organisatie	16
Raad van bestuur	
Adviescommissies	
Beslissingscollege	
Beroepscommissie	
Afscheid van Koen Van Bockstal	20
Welkom Paul Hermans	21
Verhuizing	22
WAAR IDEEËN RIJPEN	24
AUTEURS	25
Subsidies	26
Werkbeurzen	
Werkbeurzen voor literaire auteurs	
Werkbeurzen voor non-fictieauteurs	

Werkbeurzen voor stripauteurs	
Stimuleringsbeurzen voor literaire auteurs	
Opname op de auteurslijst	
En meer	32
Vlaamse Auteursvereniging	
Auteursbevraging met VAV	
Cross-overpitch	
Stripwerkbeurzen: meer openheid en diversiteit	
Het Gezeefde Gedicht	
VERTALERS	37
Subsidies	38
Projectbeurzen voor literair vertalers in het Nederlands	
Stimuleringsubsidies voor literair vertalers in het Nederlands	
En meer	40
Vertalershuis	
Expertisecentrum Literair Vertalen	
Literaire Vertaaldagen	
Else Otten Übersetzterspreis	
Vertalersvakschool	

UITGEVERS	48
Subsidies	49
Subsidies voor literaire tijdschriften	
Productiesubsidies voor uitgevers	
Subsidies voor doelgroepgerichte publicaties	
En meer	51
Belgische boekensector verenigen	
ORGANISATIES	52
Subsidies	53
Subsidies voor literaire organisaties	
Subsidies voor auteursgenootschappen	
Subsidies voor literaire manifestaties	
Subsidies voor projecten leesbevordering	
Impulssubsidies voor literaire initiatieven	
Subsidies voor literair grensverkeer	
Subsidies voor auteurslezingen	
Subsidies overdracht provinciale middelen	
En meer	60
Onderzoek: het literaire landschap in Vlaanderen en Brussel	
Op bezoek bij de literaire organisaties	

DE WERELD IN	63
Subsidies	64
Subsidies voor vertalingen	
Auteursbezoeken naar het buitenland	
Subsidies voor een fragmentvertaling uit het Nederlands	
En meer	70
Residenties	
Internationale bezoeken	
Uitbouw theaterpromotie	
Flirt Flamand	
ALTIJD WELKOM	86
Netwerken	87
BoekenOverleg	
Staat van het Boek	
Overleg Literaire Organisatoren	
Folio	
ENLIT	
Poëzietafel	

Samenwerking	93
Nederlands Letterenfonds	
Taalunie	
Toneelschrijfprijs	
Literair grensverkeer	
CANON Cultuurcel	
ELK VERHAAL TELT	96
Charter voor inclusie	
Every Story Matters	
Iedereen Leest	
Vlaams actieplan leesbevordering	
Scholenproject Boekenbeurs	
Voorleestour Sint-Niklaas	
Dynamische canon	
COMMUNICATIE	106
Nieuwe huisstijl en website	107
Online communicatie	110
Publicaties	112

CIJFERS	117
Balans	118
Tabel balans	
Resultatenrekening	122
Tabel resultatenrekening	
Tabel afschrijvingen	
Besluit van de raad van bestuur	132
VERSLAG REGERINGSCOMMISSARIS	133
COLOFON	138

INLEIDING

INLEIDING

2019 was een scharnierjaar.

Precies twintig jaar na de oprichting veranderde het Vlaams Fonds voor de Letteren in Literatuur Vlaanderen. Onze organisatie is al langer veel meer dan alleen een fonds, maar nu is dat ook duidelijk in onze naam en wat onze communicatie uitstraalt. Literatuur Vlaanderen investeert nog altijd in de letteren in Vlaanderen, met subsidies voor de hele keten van auteur tot lezer.

Maar ze doet meer. Ze speelt ook een belangrijke rol in het bijeenbrengen van de vele spelers in de boeken-sector. Ze stimuleert hen om over beleidsdomeinen en grenzen heen te kijken en hecht veel belang aan het (samen) werken aan een rijk en divers literair landschap met een ruim en inclusief boekenaanbod.

2019 IN CIJFERS

Literatuur Vlaanderen investeerde in 2019 € **2.371.426,36** in de **financiële ondersteuning** van auteurs, illustratoren en vertalers. Dat betekent dat onze organisatie liefst **35,3%** van haar overheidsdotatie investeert in makers, opnieuw een stijging van 0,5% ten opzichte van 2018. Daarnaast vloeit ook indirect via andere organisaties nog geld naar hen, onder meer via de tijdschriften en de manifestaties.

155 auteurs dienden een aanvraag in voor een werkbeurs bij Literatuur Vlaanderen. **122 auteurs kregen een werkbeurs toegekend**, goed voor in totaal € 1.136.200 of gemiddeld € 9.325,62 per auteur. De meeste aanvragen werden gedaan in de genres illustratie en kinder- en jeugdliteratuur en non-fictie.

Literatuur Vlaanderen steunde **meer vertalingen uit het Nederlands dan ooit**. Er werden 143 boeken van Vlaamse auteurs met onze steun vertaald, of 14 meer dan in 2018. We zien een duidelijk Frankfurteffect!

Het **succes van de auteurslezingen** groeide opnieuw in 2019. Er werden maar liefst 2.937 gesubsidieerde lezingen gegeven, of alweer 112 meer dan in 2018. Daardoor konden ruim 160.000 bezoekers genieten van lezingen in bibliotheken, op scholen, bij verenigingen en op vele andere plekken.

“ Literatuur Vlaanderen investeert 35,3% van haar overheidsdotatie in makers.

We kregen groen licht van Creative Europe en de Europese Unie om **Every Story Matters op de rails** te zetten, gekoppeld aan een budget van € 199.740. Samen met vijf Europese organisaties zullen we met dit project de creatie, beschikbaarheid en promotie van inclusieve kinderboeken in Europa stimuleren en ondersteunen. Een waardevol project dat het op 1 april 2019 gelanceerde **charter voor inclusie in de boeken- en letterensector** meteen naar de praktijk vertaalt.

Vlaamse literatuur was in februari 2019 **eregast van de Brusselse boekenbeurs**. Literatuur Vlaanderen organiseerde een campagne en een rijk auteursprogramma onder de speelse noemer **Flirt Flamand**. Met een eenmalig budget van € 400.000, waarvan we € 360.824 besteedden in 2018 en 2019, presenteerden we op een indrukwekkend paviljoen 45 evenementen met 60 Vlaamse auteurs, illustratoren, stripauteurs en vertalers.

De nieuwe naam, visuele identiteit en bijbehorende website weerspiegelen nu één op één waar onze organisatie voor staat. Voor de communicatie van Literatuur Vlaanderen is de omslag een mijlpaal: nooit eerder was ze zo helder, toegankelijk en transparant. Je merkt het ook aan dit jaarverslag. Dat ziet er helemaal anders uit dan vorige jaren. Het is nog altijd zo uitgebreid als vroeger, alleen verwijzen we voor tabellen en overzichten door naar de toegekende steun op literatuurvlaanderen.be.

“ Voor de communicatie van Literatuur Vlaanderen is de omslag een mijlpaal: nooit eerder was ze zo helder, toegankelijk en transparant.

Maar er veranderde nog meer in 2019. We namen afscheid van directeur Koen Van Bockstal, die koos voor een andere uitdagende job, en stelden Paul Hermans aan als zijn opvolger. Tussentijds zorgden coördinatoren Lara Rogiers en Els Aerts voor de lopende zaken. In januari 2020 ging Hermans officieel aan de slag.

2019 was budgettair geen eenvoudig jaar. Om de begroting in evenwicht te houden besliste de raad van

“ De keuze om te gaan schrappen in de internationale promotie van Vlaamse literatuur en de subsidies voor auteurslezingen gebeurde niet uit inhoudelijke overtuiging, maar omdat het ons hiervoor nu eenmaal aan middelen ontbrak.

bestuur onder meer om de promotie van Vlaamse literatuur in het buitenland op een laag pitje te zetten.

Daardoor vonden in 2019 geen publishers tours plaats, en was de samenwerking voor internationale presentaties met het Nederlands Letterenfonds minimaal. Daarnaast werd ook beslist de subsidie voor auteurslezingen stop te zetten voor Nederlandse auteurs. Ook organisaties die een werkingssubsidie ontvangen binnen het Kunsten- of Cultureelerfgoeddecreet konden niet langer een beroep doen op de subsidies voor auteurslezingen.

De keuze om te gaan schrappen in de internationale promotie van Vlaamse literatuur en de subsidies voor auteurslezingen gebeurde niet uit inhoudelijke overtuiging, maar omdat het ons hiervoor nu eenmaal aan middelen ontbrak. Net die twee onderdelen van onze werking zijn slachtoffer van het eigen succes.

Al jaren kennen we een groei van het aantal vertalingen en gesubsidieerde lezingen, zonder bijkomende extra middelen. Die situatie is niet langer houdbaar als we geen duidelijke keuzes maken.

“ **Literatuur Vlaanderen ondersteunt de hele letterensector, en gaat dan ook voor een meerjarenplan dat gedragen wordt door die sector.**

In 2020 wacht ons daarom een grote uitdaging. Het team van Literatuur Vlaanderen bereidt een aanzet tot meerjarenplan voor, dat als basis moet dienen voor een nieuwe beheersovereenkomst met minister van Cultuur Jan Jambon. Literatuur Vlaanderen ondersteunt de hele letterensector, en gaat dan ook voor een plan dat gedragen wordt door die sector. Na een brede bevraging in januari 2020 en enkele verdiepende werkgroepen nadien, weten we wat leeft in de sector, en dat zal zijn weerslag vinden in het meerjarenplan.

2020 zal dus in het teken staan van dat nieuwe plan, van ambitieuze toekomstplannen – want voor minder gaan we niet – voor de komende vijf jaar. Een plan waarin we zullen pleiten voor ‘meer voor meer’. Meer voor beter,

diverser, breder en verder. Niet roekeloos en in alle richtingen, maar weloverwogen en met een duidelijke focus. Voor talentontwikkeling, voor literatuur binnen én buiten het boek, voor een internationale promotie als volwaardige partner naast Nederland, voor een beleidsdomeinoverschrijdend actieplan leesbevordering gedragen door onderwijs, welzijn en innovatie met schaalgrootte, voor een inclusieve reflex die mettertijd vanzelfsprekend kan worden, voor een financieel gezond literair middenveld, enzovoort.

Maar alles op zijn tijd. Eerst blikken we graag terug op een druk en bewogen 2019.

Mia Doornaert, voorzitter

Paul Hermans, directeur

31 maart 2020

HOE LEES IK DIT JAARVERSLAG?

RODE DRAAD

Sinds september 2019 heet onze organisatie niet langer Vlaams Fonds voor de Letteren of VFL maar Literatuur Vlaanderen. Met de lancering van de nieuwe naam introduceerden we ook vier slagzinnen die samenvatten waar onze organisatie voor staat. Die thema's zijn de rode draad in dit jaarverslag.

1

Waar ideeën rijpen

Literatuur Vlaanderen stimuleert een breed en rijk aanbod van literair werk, dat ze tot bij steeds meer lezers brengt. In dit hoofdstuk vind je een overzicht van alle subsidieregelingen waarmee onze organisatie het letterenveld ondersteunt: van auteur tot lezer.

2

De wereld in

Nederlandstalige literatuur verdient een internationaal publiek en daar maakt Literatuur Vlaanderen werk van. Lees hier alles over de promotie van Vlaamse literatuur in het buitenland, internationale residenties en promotietournees van auteurs, en de vertaling van onze literatuur in andere talen.

3

Altijd welkom

Samen met sterke partners denkt Literatuur Vlaanderen voortdurend na over wat het boekenvak nodig heeft en hoe daaraan gewerkt kan worden. In dit hoofdstuk lees je meer over belangrijke partners van Literatuur Vlaanderen en over de netwerken waarvan ze deel uitmaakt.

4

Elk verhaal telt

Lees hier alles over de projecten die Literatuur Vlaanderen organiseert en ondersteunt om iedereen de kans te geven verhalen te vertellen en te kunnen genieten van het lezen van een boek.

CIJFERS

Literatuur Vlaanderen maakt van transparantie een punt. Cijfers hebben in dit verslag een even grote rol als letters. We proberen ze in één oogopslag helder in beeld te brengen, en focussen op overzichten vanuit helikopterperspectief. Dat betekent: meer infografieken en minder tabellen dan vorige jaren.

Ben je op zoek naar de tabellen en lijstjes die je vroeger in onze verslagen vond? We verwijzen je graag door naar de pagina [toegekende steun op literatuurvlaanderen.be](https://www.literatuurvlaanderen.be), waar je kunt zoeken op onder meer jaar, subsidieregeling en doelgroep.

Daarnaast vind je in dit verslag bij elke subsidieregeling een link naar een lijst met alle toekenningen voor die regeling in 2019, en kun je dus nog altijd zien wie welk bedrag kreeg en waarvoor.

GEZICHTEN

Doorheen dit jaarverslag tonen we graag de gezichten van alle teamleden van Literatuur Vlaanderen anno 2020, die in hun kaarten laten kijken. Dat wij met plezier komen werken en dat wij trots zijn op wat Literatuur Vlaanderen doet en waar onze organisatie voor staat, ontdek je bladerend door dit jaarverslag.

OVER LITERATUUR VLAANDEREN

LITERATUUR VLAANDEREN ondersteunt de letterensector in Vlaanderen met subsidies voor auteurs, vertalers, uitgevers en organisatoren. Daarnaast speelt Literatuur Vlaanderen een belangrijke rol in het bijeenbrengen van de verschillende spelers in de boekensector en hechten we veel belang aan het (samen) werken aan een rijk en divers literair landschap met een ruim en inclusief boekenaanbod.

Team

21 medewerkers
18,1 FTE in oktober 2019

ALGEMEEN

Koen Van Bockstal
directeur
tot 1.11.2019

Sandra Luyckx
onthaal en
secretariaat

Koen De Smedt
financieel
beheer en IT

Anja Goyens
communicatie

Esther de Gries
ondersteuning
communicatie
vervanging Rein Desmet

BELEID IN VLAANDEREN

Lara Rogiers
coördinator

Noemi De Clercq
beleids-
medewerker
tot 1.10.2019

Nanne de Viet
beleids-
medewerker

Matthias Dillen
beleids-
medewerker

Lore Piers
ondersteuning

Mies Van Dun
ondersteuning

Yannick Geens
beleids-
medewerker

Marieke Roels
beleids-
medewerker

Stefanie Luppens
ondersteuning

Lien Heselmans
ondersteuning

INTERNATIONALE PROMOTIE

Els Aerts
coördinator

Lien Devos
beleids-
medewerker

Patrick Peeters
beleids-
medewerker

Elise Vanoosthuysse
beleids-
medewerker

Rein Desmet
ondersteuning
*zwangerschapsverlof
tot 01.03.2020*

Karen Thys
ondersteuning

Paul Hermans
Directeur
sinds 20.01.2020

“ Het valt me telkens weer op hoe ernst en vakkennis bij het team van Literatuur Vlaanderen moeiteloos overvloeien in enthousiasme en onbevangenheid. Dat straalt het hele team uit, en dat voelt fris en aangenaam!

“ Trots dat ik mee vorm kan geven aan de inhoud van Literatuur Vlaanderen!

Sandra Luyckx
Onthaal en secretariaat

Organisatie

De organisatie van Literatuur Vlaanderen bestaat naast het team van medewerkers uit een raad van bestuur, adviescommissies, een Beslissingscollege en een Beroepscommissie.

Per genre en thema zijn er verschillende adviescommissies die inhoudelijk advies uitbrengen over subsidieaanvragen. Over die adviezen wordt vervolgens beslist door het Beslissingscollege. De Beroepscommissie is onafhankelijk en beslist over de bezwaarschriften die door aanvragers worden ingediend.

DE RAAD VAN BESTUUR IN 2019

Mia Doornaert (voorzitter)*

Bart Van Damme*

Tine Verhelst*

Koen Van Bockstal (directeur, adviserend)*

Christine Depuydt (regeringscommissaris, adviserend)

Paul Hermans (voorzitter Beslissingscollege, adviserend)**

Gita Deneckere

Tom Naegels

Martine De Clercq

Ilona Terkessidis

Joachim Pohlmann

Vincent Stuer (tot 29.03.2019)

Koert Debeuf (vanaf 29.03.2019)

Nele Hendrickx

Marnix Verduyn

* dagelijks bestuur

** Paul Hermans is sinds 20.01.2020 directeur van Literatuur Vlaanderen. Voor zijn aanstelling in 2019 was hij voorzitter van het Beslissingscollege.

DE ADVIESCOMMISSIES IN 2019 (GENRES)

Adviescommissie proza

Margot Kennis (voorzitter)
Johan Eeckhout
Dimitri Bontenakel
Roel Smeets
Liesbeth Vantorre

Adviescommissie poëzie

Katelijne De Vuyst (voorzitter)
Çaglar Köseoglu
Yvan De Maesschalck
Erik Lindner
Roel Richelieu Van Londersele

Adviescommissie illustratie, kinder- en jeugdliteratuur

Frauke Pauwels (voorzitter)
Elf Albrecht
Mirjam Noorduijn
Steve Michiels
Laura Watkinson

Adviescommissie strips

Mara Joustra (voorzitter)
Jan Baetens
Eva Cardon
Marc Bastijns
Joost Pollmann

Adviescommissie non-fictie

Marnix Verplancke (voorzitter)
Ihsane Chioua Lekhli
Hind Fraihi
Bart Keunen
Jo Tollebeek

Adviescommissie theater

Jo Roets (voorzitter)
Dahlia Pessemiers-Benamar
Mesut Arslan
Karel Vanhaesebrouck
Barbara Wyckmans

“ De laatste twee maanden van het jaar moesten we het even zonder directeur doen. Samen met Lara ving ik dat gemis tijdelijk op en bleef Literatuur Vlaanderen overeind staan. Dat was enkel mogelijk met de hulp van een sterk en begripvol dagelijks bestuur, en vooral dankzij de ondersteuning van ons geweldige, professionele en hechte team. Dankzij hen is elke dag op het werk nog altijd een feest!

Els Aerts
Coördinator
internationaal
beleid

© Andy Huysmans

DE ADVIESCOMMISSIES IN 2019 (THEMA'S)

Adviescommissie literaire manifestaties en organisaties

Gert Brouns (voorzitter)
Bas Kwakman
Geertje Descheemaeker
Dean Bowen
Gerardo Salinas
Gaea Schoeters
Danny Theuwis

Adviescommissie vertalingen in het Nederlands

Anneleen Spiessens (voorzitter)
Arvi Sepp
Jeroen Vandaele
Willy Vande Walle
Bea De Koster

Adviescommissie auteurslezingen

Jordi Casteleyn (voorzitter)
Stefan Boonen
Mathieu Charles
Tine Kuypers
Isabelle Thoelen

Adviescommissie letteren en samenleving

Orlando Verde (voorzitter)
Sarah Avci
Peter Heirman
Winnie Ang
Piet Devos
Tania Van Acker
Lise Vanderpiete

Adviescommissie literaire tijdschriften

Maarten Dessing (voorzitter)
Roel Daenen
Warda El-Kaddouri
Aline Lapeire
Michiel Leen

Adviescommissie impulssubsidies (ad hoc)

Hai-Chay Jiang (voorzitter)
Winnie Ang
Jordi Casteleyn
Barbara Delft
July De Wilde
Carolina Maciel de França
Abel Ruiz Vazquez

Adviescommissie literair grensverkeer (ad hoc)

Berend Schans (voorzitter)
Lidewijde Paris
Juan Khalaf
Barbara Wyckmans
Bas Kwakman

HET BESLISSINGSCOLLEGE IN 2019

Het Beslissingscollege telt twaalf leden: de elf voorzitters van de adviescommissies en een onafhankelijke voorzitter die deskundig is op literair vlak.

Paul Hermans (voorzitter)

Margot Kennis (adviescommissie proza)

Katelijne De Vuyst (adviescommissie poëzie)

Frauke Pauwels (adviescommissie illustratie en kinder- en jeugdliteratuur)

Mara Joustra (adviescommissie strips)

Marnix Verplancke (adviescommissie non-fictie)

Jo Roets (adviescommissie theater)

Gert Brouns (adviescommissie literaire manifestaties en organisaties)

Anneleen Spiessens (adviescommissie vertalingen in het Nederlands)

Jordi Casteleyn (adviescommissie auteurslezingen)

Orlando Verde (adviescommissie letteren en samenleving)

Maarten Delsing (adviescommissie tijdschriften)

DE BEROEPSCOMMISSIE IN 2019

Jan Stuyck (voorzitter)

Stephane Criel

Joseph Pearce

Marleen Lippens

Evi Werkers

In 2019 behandelde de Beroepscommissie 12 dossiers.

1 bezwaarschrift voor een literaire manifestatie
→ Herziening besluit

2 bezwaarschriften voor projecten leesbevordering
→ Handhaving besluit (2)

1 bezwaarschrift voor een stripwerkbeurs
→ Handhaving besluit

5 bezwaarschriften voor werkbeurzen literaire auteurs
→ Handhaving besluit (3)
→ Herziening besluit (2)

1 bezwaarschrift voor een projectbeurs vertaler
→ Handhaving besluit

1 bezwaarschrift voor een stimuleringsbeurs auteurs
→ Handhaving besluit

1 bezwaarschrift voor een impulssubsidie
→ Handhaving besluit

“ Een man van daadkracht en vergezichten en koffiedrinken en ambitie en minzaamheid.

Saskia De Coster

OVER LITERATUUR VLAANDEREN

Afscheid van Koen Van Bockstal

Op 1 november 2019 trok directeur Koen Van Bockstal de deur achter zich dicht bij Literatuur Vlaanderen. Hij vertrok na acht jaar om zich op een nieuwe uitdaging te storten als algemeen directeur van UNICEF België.

Op de nieuwjaarsreceptie op 31 januari 2020 werd Koen in het zonnetje gezet door auteurs Saskia de Coster en Jeroen Olyslaegers.

“ Rond ‘u’ staat een ‘wij’, een ploeg die gij gesmeed hebt en die hard heeft gewerkt en dat graag onder uw leiding heeft gedaan, juist omdat er een ‘wij’ was.

Jeroen Olyslaegers

Welkom Paul Hermans!

Ook in november werd duidelijk dat Paul Hermans midden januari 2020 de nieuwe directeur van Literatuur Vlaanderen zou worden. Het team van Literatuur Vlaanderen kende hem al als lid en voorzitter van de adviescommissie literaire organisaties en manifestaties (2014-2017) en als voorzitter van het Beslissingscollege (sinds juli 2018).

Op de nieuwjaarsreceptie mocht hij na 10 dagen in dienstverband een eerste keer vooruitblikken.

“ Ik wil pleiten voor *meer voor meer*.
Meer voor beter, diverser, breder,
verder. Niet roekeloos en in alle
richtingen, maar weloverwogen en
met een duidelijke focus.

Paul Hermans

Verhuizing

In de beheersovereenkomst (2016-2020) van Literatuur Vlaanderen met de Vlaamse overheid staat dat een verhuizing, samen met Iedereen Leest (en eventueel andere organisaties), naar een gezamenlijk huis zou worden gerealiseerd in 2017 of 2018. Dat die timing niet gehaald zou worden, is al langer duidelijk. Inmiddels sloot Literatuur Vlaanderen wel een erfpachtovereenkomst voor 35 jaar af met Stad Antwerpen voor Hotel Dumont (Lange Leemstraat 57), en kregen we de formele toestemming om als bouwheer op te treden.

Daarnaast zijn in 2019 deze stappen gezet in het verhuisproces:

- De plannen van de architecten werden verder uitgewerkt en verfijnd.
- De Vlaamse overheid kende € 200.000 extra investeringssubsidie toe (naast de eerder toegezegde € 750.000) via het Fonds Culturele Infrastructuur. Stad Antwerpen schold 7 kwartalen betaling van erfpacht kwijt tot juni 2021 voor een bedrag van € 217.148 (naast de eerder toegezegde investeringssubsidie van € 1.210.000).
- Tijdens een bijeenkomst met de burens van Hotel Dumont werden de plannen met het pand toegelicht.
- De officiële aanvraag voor de omgevingsvergunning werd ingediend en goedgekeurd.
- In december 2019 dienden Literatuur Vlaanderen en Iedereen Leest een rilingaanvraag in bij de FOD Financiën. Literatuur Vlaanderen zal in het nieuwe pand het paviljoen (deel nieuwbouw) verhuren aan Iedereen Leest. Beide partijen willen weten of aan alle voorwaarden voldaan is voor een btw-belaste verhuring. Op die manier kan Literatuur Vlaanderen de btw die verschuldigd is op het optrekken van het paviljoen recupereren.
- We zetten een aanbesteding voor de werken uit. In december 2019 bleek dat de drie ingediende offertes een stuk hoger lagen dan de kostenraming. De gunningsprocedure werd stopgezet wegens overschrijding van het budget. Ondanks een grondige besparingsronde van de architecten ligt de prijs voor de restauratie en renovatie van Hotel Dumont een stuk hoger dan de beschikbare middelen, ook na de bijkomende toezegging door FoCI en Stad Antwerpen begin 2019.

Doordat het project heel wat vertraging kende, is het oorspronkelijke budget achterhaald ten opzichte van de huidige, marktconforme prijzen. Daarnaast werd er in het bouwbudget geen rekening gehouden met een percentage aan onvoorziene kosten.

De ingediende rilingaanvraag biedt mits positief advies voor een deel soelaas, maar enkel voor het deel nieuwbouw en niet voor het totale bouwproject.

Het komende jaar onderzoeken we hoe we hiervoor structurele oplossingen kunnen vinden, om het verhuisproject eindelijk te kunnen uitvoeren.

WAAAR IDEEËN RIJPEN

© Michiel Devijver

Literatuur Vlaanderen stimuleert een breed en rijk aanbod van literair werk, dat ze tot bij steeds meer lezers brengt. In dit hoofdstuk vind je een overzicht van alle subsidieregelingen waarmee onze organisatie het letterenveld ondersteunt: van auteur tot lezer. En meer.

Subsidies

WERKBEURZEN

155 aanvragen

122 toekenningen

437 eenheden

€ 1.136.200 toegekend

€ 1.076.080,09 uitbetaald

€ 9.325,62 gemiddeld per werkbeurs

Beoordeling: adviescommissies genres

Een goed boek, een bevlogen theatertekst of een wervend stripverhaal begint met een idee van een auteur of illustrator. Om dat idee tot in de puntjes uit te werken heeft die auteur of illustrator tijd en ruimte nodig. Literatuur Vlaanderen ondersteunt hen daarom met een werkbeurs, een subsidie voor literaire creatie.

- Auteurs en illustratoren van alle genres (proza, kinder- en jeugdliteratuur, theater, poëzie, strips en non-fictie) kunnen een werkbeurs aanvragen.
- Werkbeurzen worden toegekend in eenheden. Eén eenheid staat in 2019 gelijk aan € 2.600.
- Auteurs en illustratoren ontvangen een werkbeurs van twee tot acht eenheden, afhankelijk van de beoordeling van hun werkplan.
- Beginnende stripauteurs kunnen een werkbeurs (of startbeurs) van één tot twee eenheden toegekend krijgen wanneer ze nog geen boekpublicatie kunnen voorleggen.
- Toegekende bedragen worden niet per se ook volledig aan de aanvrager uitbetaald. Literatuur Vlaanderen werkt met een inkomensgrens: verdient een auteur meer, dan wordt maar een deel van de subsidie ook werkelijk betaald (of soms zelfs helemaal niets).

WERKBEURZEN EN DIVERSITEIT: WERKEN AAN BEWUSTZIJN

Literatuur Vlaanderen werkt voortdurend aan het bewustzijn van diversiteit in alle vormen bij de eigen werknemers én bij de leden van de adviescommissies. Zo vroeg haar team in 2019 bij het begin van de werkbeursvergaderingen aan de leden van de adviescommissies om bewuster om te gaan met de genderverhouding tijdens het beoordelingsproces. Ook aan het einde van dat proces werd de commissieleden gevraagd om de adviezen nog eens te herbekijken en te streven naar een correcte representatie van de diverse maatschappij van vandaag.

Ook intern wordt gestreefd naar gelijkheid, en dat wordt alvast duidelijk in de samenstelling van de adviescommissies. In 2019 was 55% van alle adviescommissieleden man, 45% was vrouw, of een nagenoeg compleet genderevenwicht. Met het charter voor inclusie Elk Verhaal Telt en het Europese project Every Story Matters timmert Literatuur Vlaanderen bovendien actief aan een evenwichtiger en een meer divers letterenveld in eigen land en verder.

In 2018 onderzocht Yannick Geens in opdracht van Literatuur Vlaanderen de genderverhoudingen bij de werkbeurzen voor proza van 2007 tot 2017. Daaruit bleek dat vrouwelijke auteurs 30% minder beursaanvragen indienden dan mannelijke en 16% minder kans hebben om een beurs te krijgen dan mannelijke auteurs. Bovendien

kregen ze ook systematisch lagere bedragen dan hun mannelijke collega's. In het algemeen geldt dat hoe meer vrouwen in de adviescommissie zitten, hoe minder aanvragen gehonoreerd worden, zowel voor mannen als voor vrouwen.

Ondertussen werkt Yannick Geens als beleidsmedewerker bij Literatuur Vlaanderen, en blijft hij de cijfers van de werkbeurzen tegen het licht van genderverhoudingen houden. Daaruit blijkt dat de inspanningen die Literatuur Vlaanderen levert voorlopig onvoldoende zijn. De afgelopen twee jaar tekenen we geen evolutie op in de verhouding van gender tot werkbeurzen. Zowel het aantal aanvragen door vrouwelijke auteurs als het aantal vrouwen dat effectief een beurs toegekend krijgt, ligt in 2018 en 2019 lager dan bij mannelijke aanvragers. Ook de beurshoogte ligt lager bij vrouwen dan bij mannen. Voor andere vormen van diversiteit (socio-economische of culturele achtergrond, ability, LGBTQIA+...) zien de werkbeurscijfers er trouwens ook nog onevenwichtig uit.

'Elk verhaal telt' is een van de vier slogans waarmee Literatuur Vlaanderen zich profileert. De komende jaren willen we er nog meer aan werken om die ambitie ook in de praktijk om te zetten. In haar meerjarenplan, dat de aanzet zal vormen voor een nieuwe beheersovereenkomst met de minister van Cultuur, zal Literatuur Vlaanderen concrete stappen voorstellen om te bouwen aan een inclusiever letterenveld in Vlaanderen.

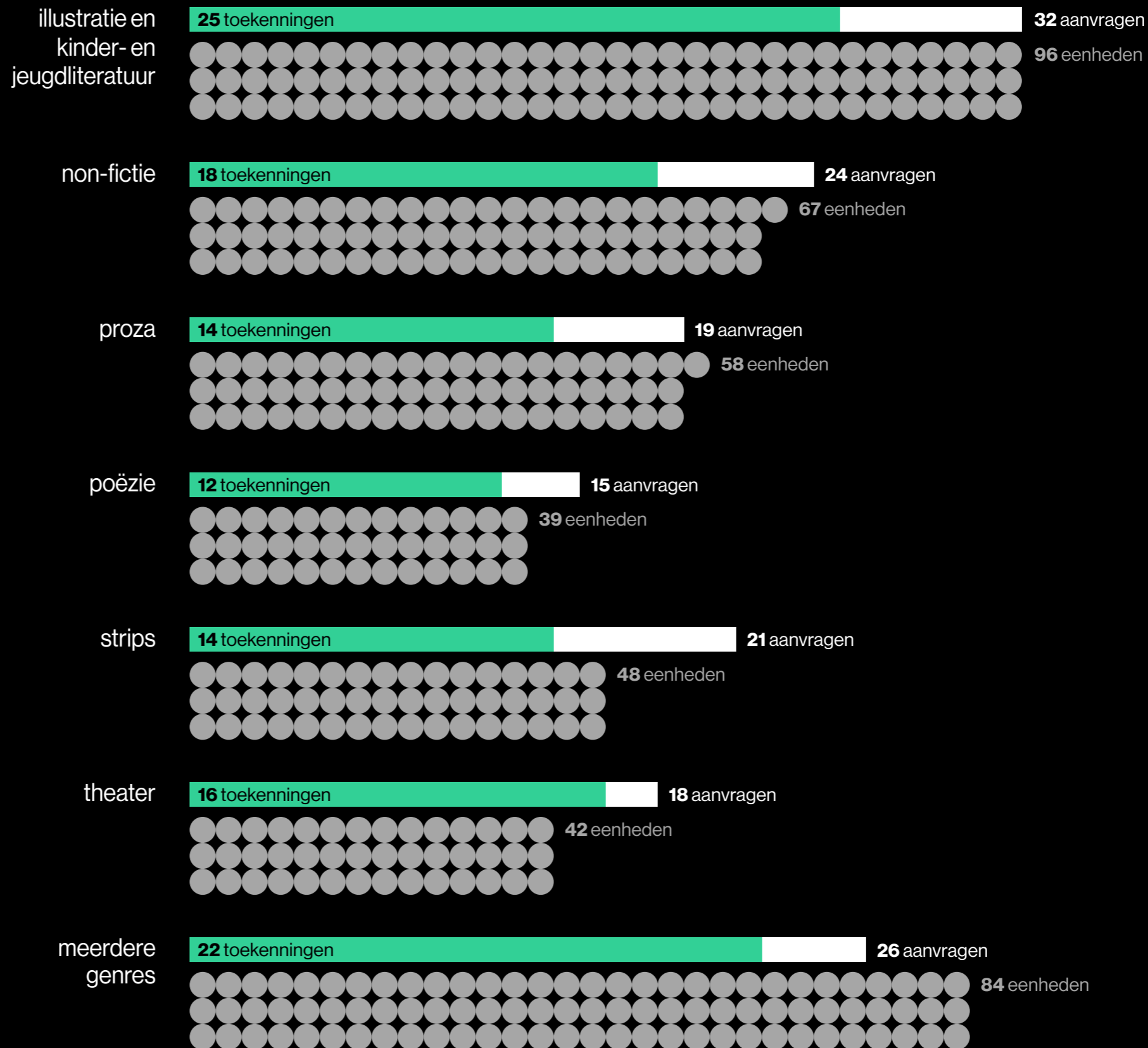
WERKBEURZEN EN GENRES

Algemeen totaal

155 aanvragen

122 toekenningen

437 eenheden

Werkbeurzen voor literaire auteurs

110 aanvragen	90 toekenningen	322 eenheden
-------------------------	---------------------------	------------------------

€ 837.200 toegekend

€ 9.319 gemiddeld per werkbeurs

Beoordeling: adviescommissies proza, theater, poëzie en illustratie & kinder- en jeugdliteratuur

Werkbeurzen voor non-fictieauteurs

24 aanvragen	18 toekenningen	67 eenheden
------------------------	---------------------------	-----------------------

€ 174.200 toegekend

€ 9.677 gemiddeld per werkbeurs

Beoordeling: adviescommissie non-fictie

Werkbeurzen voor stripauteurs

21 aanvragen	14 toekenningen	48 eenheden
------------------------	---------------------------	-----------------------

€ 124.800 toegekend

€ 8.914 gemiddeld per werkbeurs

Beoordeling: adviescommissie strips

Wil je weten welke auteurs en illustratoren in 2019 een werkbeurs ontvingen om zich toe te kunnen leggen op de creatie van nieuw literair werk? Je vindt alle toegekende werkbeurzen in 2019 op onze website. Je kunt nog verder verfijnen op type werkbeurs en genre of een zoekterm (bijvoorbeeld de familienaam van een auteur) intikken.

STIMULERINGSBEURZEN VOOR LITERAIRE AUTEURS

17 aanvragen

7 toekenningen

€ 27.000 toegekend

€ 3.857 gemiddeld per stimuleringsbeurs

Beoordeling: adviescommissies proza, theater, poëzie en illustratie & kinder- en jeugdliteratuur

Auteurs en illustratoren kunnen voor alle genres een stimuleringsbeurs aanvragen, behalve voor non-fictie en strips. Voor non-fictie komen auteurs vanaf één publicatie al in aanmerking voor een werkbeurs. Stripauteurs kunnen een werkbeurs aanvragen wanneer ze tien stripplaten gepubliceerd hebben.

Stimuleringsbeurzen zijn bedoeld voor auteurs en illustratoren die enkel nog een debuut publiceerden en nog geen andere publicaties op hun naam hebben staan, waardoor de drempel lager ligt dan bij het aanvragen van een werkbeurs waarvoor minstens twee publicaties nodig zijn.

Wil je weten welke gedebuteerde auteurs en illustratoren in 2019 een stimuleringsbeurs ontvingen om zich toe te kunnen leggen op een tweede literaire publicatie? Je vindt alle toegekende stimuleringsbeurzen in 2019 op onze website. Je kunt nog verder verfijnen op genre of een zoekterm (bijvoorbeeld de familienaam van een auteur) intikken.

OPNAME OP DE AUTEURSLIJST

833 auteurs op de lijst in totaal

60 nieuwe namen in 2019

Beoordeling: adviescommissie auteurslezingen

Auteurs, illustratoren, striptekenaars, vertalers of slamdichters die graag over hun werk vertellen kunnen zich aanmelden voor de auteurslijst van Literatuur Vlaanderen. Zij komen dan in aanmerking voor subsidie wanneer zij een auteurslezing geven. Auteurs moeten voldoen aan de criteria voor opname op de auteurslijst en de lezingen moeten als doel hebben het publiek aan te zetten tot lezen. Na opname op de lijst kunnen auteurs maximaal 15 keer per jaar rekenen op een subsidie van € 100.

Wil je weten welke auteurs in aanmerking komen voor een subsidie voor lezingen? Je vindt een overzicht op de [auteurslezingenwebsite](#). Je kunt nog verder verfijnen op bijvoorbeeld naam, provincie, thema en doelgroep.

“ Slamdichters laten met hun eigen teksten allerlei soorten publiek kennismaken met een andere vorm van literatuur/poëzie dan ze meestal gewend zijn en weten ook jongeren te inspireren om zelf met tekst aan de slag te gaan. Daarom ben ik er extra blij mee dat Literatuur Vlaanderen hen ondersteunt via de auteurslijst én dat we hiervoor altijd kunnen rekenen op de zeer waardevolle kennis en kunde van de beoordelaars slam- en podiumdichters uit onze poule.

Nanne de Viet
Beleidsmedewerker
auteurslezingen

© Andy Huysmans

... en meer

VLAAMSE AUTEURSVERENIGING

€ 42.000 + € 1.000 toegekend en uitbetaald

Literatuur Vlaanderen ondersteunde de werking van de Vlaamse Auteursvereniging (VAV) in 2019 opnieuw met € 42.000.

De VAV is de belangenvereniging van en voor Vlaamse auteurs. Ze vertegenwoordigt zowel auteurs van proza, poëzie, toneel, scenario's, kinder- en jeugdliteratuur, literaire non-fictie en strips als illustratoren en literair vertalers. De werking van de Vlaamse Auteursvereniging berust op twee pijlers: Vlaamse auteurs individueel informeren en bijstaan en hen collectief vertegenwoordigen en verdedigen.

Bovenop de werkingsmiddelen ontving de VAV van Literatuur Vlaanderen nog € 1.000 euro om tien lezingen van auteurs mee mogelijk te maken tijdens haar elfde werkcongres. Dat vond plaats op 21 december 2019 in het Letterenhuis in Antwerpen. Onder meer Carolina Maciel de França, Joris Vermassen, Gerda Dendooven, Els Moors en Tom Naegels kwamen aan het woord.

Literatuur Vlaanderen en de VAV werken zowel formeel als informeel geregeld samen. Door de deelname van de VAV aan de kerngroep van het BoekenOverleg en de frequente aanwezigheid van bestuurders van Literatuur Vlaanderen en de VAV op literaire manifestaties of boekvoorstellingen, zijn er veel kansen tot gesprek, overleg en uitwisseling van informatie.

AUTEURSBEVRAGING SAMEN MET VAV

De VAV en Literatuur Vlaanderen sloegen in 2019 de handen in elkaar voor een ruime auteursbevraging over de noden voor ondersteuning van auteurs, illustratoren, stripauteurs en vertalers. Ruim duizend auteurs en vertalers kregen het verzoek om de enquête in te vullen. Liefst 304 respondenten hebben de bevraging ook ingevuld, van wie 45% ooit al een beurs van Literatuur Vlaanderen kreeg en 55% nog niet.

De bevraging polst naar de mening van auteurs over de steun voor auteurslezingen en werkbeurzen, over de werking van de adviescommissies en de Beroepscommissie, en naar de wensen van auteurs voor ondersteuning.

Melina Pasanikolakis, studente literair vertalen aan de KULeuven, verwerkte voor haar stageopdracht bij Literatuur Vlaanderen deze enquêtes tot een rapport, dat je kunt opvragen bij Literatuur Vlaanderen. De resultaten worden meegenomen bij de voorbereidingen van de nieuwe beheersovereenkomst met de minister van Cultuur voor de beleidsperiode 2021-2025.

Marieke Roels

Beleidsmedewerker
proza en non-fictie

© Andy Huysmans

“ Onze stagiaire Melina Pasanikolakis heeft meer dan 300 ingevulde enquêtes van auteurs, illustratoren, stripauteurs en vertalers verwerkt tot een helder rapport, waarin we duidelijk zien wat zij vinden van de ondersteuning van Literatuur Vlaanderen. Ik vind het knap hoe snel en nauwkeurig ze deze taak heeft uitgevoerd. Het was fijn en nuttig haar tijdelijk in ons team te mogen verwelkomen!

DIT VINDEN AUTEURS OVER DE ONDERSTEUNING DOOR LITERATUUR VLAANDEREN

- Alle auteurs die ooit een werkbeurs ontvingen vinden de werkbeurzen een zinvolle manier om auteurs te ondersteunen, tegenover 88% van de auteurs die nog niet eerder een werkbeurs ontvingen.
- Werkbeurzen hebben een impact op de kwantiteit én op de kwaliteit van hun literaire werk.
- Veel auteurs kunnen dankzij een werkbeurs bijvoorbeeld deeltijds werken.
- Het maximumbedrag van € 20.800 is volgens auteurs een correcte maximumbeurs. Ze vinden het bovendien ook de ideale beurshoogte om tijd vrij te maken voor literaire creatie.
- De minimumwerkbeurs moet volgens de respondenten hoger zijn: gemiddeld € 7.500 in plaats van het huidige € 5.200.
- Behalve financiële ondersteuning moeten de ontsluiting van literatuur naar een publiek en internationale ambitie hoog op het prioriteitenlijstje van Literatuur Vlaanderen staan.

“ De zinvolheid van werkbeurzen staat voor de bevraagde auteurs buiten kijf.

- De overgrote meerderheid van de auteurs waardeert de werking van de gesubsidieerde lezingen erg. Slechts 9% toont zich ontevreden.
- De steun van € 100 per lezing mag volgens de respondenten wel worden opgetrokken tot € 150.
- Auteurs zijn voorzichtig positief over het verbreden van de steun voor auteurs die in een ander medium actief zijn, zoals podcasts, literaire hoorspelen, digitale publicaties, en auteurs die literatuur op een podium brengen, zoals slamdichters.

Wil je het rapport graag doornemen?
Stuur ons dan even een [mailtje](#).

De deelnemers aan de workshops poseren met hun begeleiders, Simon(e) van Saarloos, Michael De Cock, Hans Van Nuffel en Ish Ait Hamou. © VAF

CROSS-OVERPITCH

50 inzendingen	9 deelnemers	3 winnaars
--------------------------	------------------------	----------------------

€ 5.000 bijdrage Literatuur Vlaanderen

Het Vlaams Audiovisueel Fonds (VAF), Theater aan Zee en deAuteurs organiseerden in de zomer van 2019 een cross-overpitch, met financiële steun van Literatuur Vlaanderen, het Nederlands Filmfonds (NFF), Lira en deBuren. Met deze unieke samenwerking wilden de organisaties filmmakers, gameontwikkelaars, auteurs, illustratoren,

theatermakers en journalisten stimuleren om iets te creëren dat niet tot hun eigen discipline behoort.

Uit 50 inzendingen werden negen projecten gekozen. De deelnemers kregen intensieve begeleiding door professionele coaches bij de voorbereiding van hun pitches. Drie van hen werden bekroond voor hun idee.

Onder meer het auteurs- en acteurscollectief van Carolina Maciel de França, Deniz Polatoglu, Sascha Reunes en Ikram Aoulad werd bekroond. deAuteurs schenkt hen een schrijversresidentie met begeleiding om hun idee voor een fictiereeks verder uit te werken.

STRIPWERKBEURZEN: MEER OPENHEID EN DIVERSITEIT

In 2019 herwerkte Literatuur Vlaanderen het reglement voor de stripwerkbeurzen. Dat was deels het gevolg van twee bijeenkomsten met stripauteurs en cartoonisten in 2018, toen in enkele artikels en reacties op sociale media kritische kanttekeningen werden gemaakt bij het huidige stripbeleid.

Het werkbeursreglement was volgens de stripauteurs en cartoonisten met wie Literatuur Vlaanderen in dialoog trad, te zeer gefocust op vernieuwing en lef. Bovendien kaartten zij aan dat cartoonisten nergens terecht kunnen voor ondersteuning van hun werk. Voor Literatuur Vlaanderen blijft literaire kwaliteit nog altijd het belangrijkste criterium. Maar we vinden het ook belangrijk drempels naar beneden te halen en een breed en divers palet van stripauteurs te bereiken. Daarom voerden we deze wijzigingen in:

- **Ook cartoonisten** komen nu in aanmerking voor een stripwerkbeurs. Een voorwaarde is wel dat zij een publicatie maken met nieuw, niet eerder in kranten of tijdschriften verschenen materiaal.
- Aandacht voor **meer diversiteit in het striplandschap**, zowel inhoudelijk als vormelijk, wordt toegevoegd aan de beoordelingscriteria.
- **Vernieuwing en literaire durf** zijn niet langer het belangrijkste uitgangspunt voor kwaliteit bij de toekenning van werkbeurzen. Ook wordt rekening gehouden met de **aanwezigheid van een authentieke vertelstem** (die niet per se vernieuwend hoeft te zijn).

HET GEZEEFDE GEDICHT

€ 1.800

Literatuur Vlaanderen ondersteunt Het Gezeefde Gedicht van bij zijn oprichting. Dit online platform publiceert ook zes keer per jaar een selectie gedichten op papier in de Poëziekrant.

Het Gezeefde Gedicht stelde vast dat nieuwe dichters minder kansen krijgen om te publiceren dan vroeger, en wil hen die publicatiekansen aanbieden. Daarnaast heeft het platform de ambitie om, na strenge selectie, uitsluitend waardevolle gedichten te publiceren op de website. Het Gezeefde Gedicht maakt er bovendien een punt van om alle auteurs die werk opsturen opbouwende tips te geven, ook talentvolle dichters met gedichten die de selectie net niet haalden.

Subsidies

PROJECTBEURZEN VOOR LITERAIR VERTALERS IN HET NEDERLANDS

45 aanvragen

44 toekenningen

€ 122.400 toegekend

€ 2.782 gemiddeld per projectbeurs

Beoordeling: adviescommissie vertalingen
in het Nederlands

Met een projectbeurs wil Literatuur Vlaanderen vertalers tijd en ruimte bieden om te werken aan de Nederlandse vertaling van literair werk. Vertalers kunnen een projectbeurs aanvragen als zij minstens twee literaire vertalingen of toneelteksten in het Nederlands gepubliceerd hebben. De projectbeurs is strikt gebonden aan een vertaalproject dat leidt tot een boekpublicatie of tot de opvoering van een toneelstuk.

Wil je weten welke vertalers in 2019 een projectbeurs ontvingen om zich toe te kunnen leggen op een vertaalproject? Je vindt alle toegekende projectbeurzen in 2019 op onze website. Je kunt nog verder verfijnen op genre of een zoekterm (bijvoorbeeld de familienaam van een vertaler) intikken.

STIMULERINGSSUBSIDIES VOOR LITERAIR VERTALERS IN HET NEDERLANDS

1 aanvraag

1 toekenning

€ 500 toegekend

Beoordeling: adviescommissie vertalingen
in het Nederlands

Met een stimuleringssubsidie wil Literatuur Vlaanderen talentvolle vertalers de financiële slagkracht en extra motivatie geven om zich verder te ontwikkelen als literair vertaler. Beginnende vertalers kunnen een subsidie aanvragen wanneer zij al een eerste literaire vertaling gepubliceerd hebben. De subsidie wordt maximaal vier keer toegekend aan een vertaler.

In 2019 vroeg slechts één vertaler een stimulerings-
subsidie aan. Meer informatie over deze toekenning
vind je op onze website.

“ In 2019 werd een record aantal projectbeurzen toegekend aan vertalers voor vertalingen in het Nederlands. Niet alleen verwerkte onze commissie dus een pak dossiers, ook zette een heel aantal externe beoordelaars zich in om deze aanvragen te behandelen. Met mooie vertalingen tot gevolg, waardoor weer vele pareltjes uit de wereldliteratuur bereikbaar werden voor de Nederlandstalige lezer!

© Andy Huysmans

Mies Van Dun

Ondersteuning vertalingen
in het Nederlands

... en meer

VERTALERSHUIS

31 vertalers

15 talen

€ 22.278,50 leefgeld

€ 18.635,26 huur

€ 13.075,49 andere kosten

Beoordeling: team internationaal

Het Vertalershuis is een plek in hartje Antwerpen waar Literatuur Vlaanderen elke maand twee tot vier vertalers uit het Nederlands verwelkomt. Zij verblijven daar twee weken tot twee maanden om rustig te werken aan de vertaling van Nederlandstalig literair werk in een andere taal en zich onder te dompelen in de Vlaamse cultuur en de gesproken taal.

In 2019 verbleven in het Vertalershuis 28 vertalers die uit het Nederlands in 15 verschillende talen vertalen: Afrikaans, Bulgaars, Duits, Engels, Frans, Grieks, Hongaars, Kroatisch, Noors, Roemeens, Russisch, Spaans, Tsjechisch, Turks en Zweeds. Daarnaast verwelkomde Literatuur Vlaanderen ook twee vertalers die uit een andere taal (het Engels en het Noors) in het Nederlands vertalen. De bezettingsgraad bedroeg 96%.

Bovenop de eigen middelen die Literatuur Vlaanderen voor het Vertalershuis reserveerde, kon ze rekenen op een projectsubsidie van € 5.000 van Antwerpen Boekenstad.

Wil je weten welke vertalers in het Vertalershuis verbleven in 2019? Je vindt een overzicht van alle verblijven in het Vertalershuis op onze website. Je kunt nog verder verfijnen (bijvoorbeeld op taal).

© Andy Huysmans

Karen Thys
Coördinator Vertalershuis

“ In 2019 bedroeg de bezettingsgraad van het Vertalershuis maar liefst 96 procent! Een project dat ik er graag uitlicht is de Hongaarse vertaling van *Mazzel tov* van Margot Vanderstraeten door Judit Gera. Ik vind het heel bijzonder dat wij de vertaalster een verblijf hebben kunnen aanbieden te midden van het decor van het boek.

VERTALERS AAN HET WOORD

De gasten van het Vertalershuis schrijven na hun verblijf altijd een verslagje. Dit zijn enkele citaten van vertalers die in 2019 in Antwerpen verbleven.

“ Zowel Margot als haar agent Christiane zijn bijzonder warme mensen. Het contact met de auteur was heel bijzonder: zij is zeer betrokken en heeft ook veel belangstelling voor anderen. Ik kreeg later van haar via mail ook uitvoerige antwoorden op al mijn vragen over haar tekst.

© Literatuur Vlaanderen

“ Wat een voorrecht, zo'n verblijf – om alleen maar met je werk bezig te zijn! Ik kijk er al naar uit om aan een nieuw project te beginnen. En wat is het leuk om met Nederlands bezig te zijn – zo kom ik bij de wortels van mijn eigen taal.

© Christine Barkhuizen

De Afrikaanse vertaalster **Christine Barkhuizen** verbleef twee weken in Antwerpen om te werken aan haar vertaling van *Kom hier dat ik u kus* van Griet Op de Beeck.

Judit Gera werkte tijdens haar verblijf in het Vertalershuis aan de Hongaarse vertaling van *Mazzel Tov* en ontmoette schrijfster Margot Vanderstraeten.

“ Ik ben iedereen van Literatuur Vlaanderen zeer dankbaar voor de optimale begeleiding en goede zorgen.

“ Ik keek ernaar uit om veel naar gesproken Vlaams te kunnen luisteren door onopvallend te luistervinken. De muzikaliteit en de kleur doen me denken aan het Iers-Engels.

© Colleen Higgins

Colleen Higgins werkte tijdens haar verblijf aan de Engelse vertaling van *Vet belangrijk*, een non-fictieboek van Mariëtte Boon en Liesbeth van Rossum. Ze schreef een mooi verslag, dat op de website van Literatuur Vlaanderen verscheen.

Onze huisfotograaf Bob Van Mol maakte een portret van de Roemeense **Gheorghe Nicolaescu**, die in het Vertalershuis verbleef om *De Nederlandse maagd* van Marente de Moor te vertalen.

EXPERTISECENTRUM LITERAIR VERTALEN

€ 15.000 bijdrage Literatuur Vlaanderen

Literatuur Vlaanderen werkt sinds 2016 samen met het Expertisecentrum Literair Vertalen (ELV) via een geassocieerd partnerschap. Andere partners zijn het Nederlands Letterenfonds, de universiteiten van Utrecht en Leuven en de Taalunie. Literatuur Vlaanderen zit in de bestuursvergadering en heeft zo een duidelijke stem bij beslissingen over de jaarplanning en de begroting van het ELV.

De jaarlijkse Zomercursus Literair Vertalen voor vertalers uit het Nederlands vond plaats van 26 tot 30 augustus 2019 in Utrecht. De cursus stond open voor vertalers in het Duits met interesse voor theaterteksten en voor beginnende vertalers in het Italiaans. Onder leiding van moderatoren Ira Wilhelm en Rainer Kersten werkten de studenten Duits aan vertalingen van toneelteksten van Eric de Vroedt, Maria Goos, Tom Lanoye en Annelies Verbeke. De groep Italiaans focuste zich met mentoren Franco Paris en Claudia di Palermo op de vertaling van proza van Tom Lanoye, Rachida Lamrabet, H.M. van den Brink, Paulien Cornelisse en Ilja Leonard Pfeijffer. Daarnaast kregen de studenten input en inspiratie van onder meer vertaler Nederlands-Engels David Colmer, die een

lezing gaf over creativiteit, en van Anja Krans van Dutch Performing Arts, die hen introduceerde tot het toneelveld en de -praktijk. Van Marije de Bie, directeur van het Vertalershuis in Amsterdam, kregen de studenten tips over de beroepspraktijk en het schrijven van leesrapporten. Collega's van Literatuur Vlaanderen vertelden de cursisten over de subsidiemogelijkheden voor vertalers en over de initiatieven die ze neemt om in te zetten op de promotie van theaterteksten.

Het ELV zet ook samen met het Nederlands Letterenfonds en Literatuur Vlaanderen in op de professionalisering van vertalers in en uit het Nederlands. Zo coördineerde het in 2019 11 ontwikkelingsbeurzen, 15 mentoraten en 1 coachingtraject. Ervaren mentoren begeleidden vertalers in en uit het Arabisch, Duits, Engels, Frans, Hongaars, Italiaans, Japans, Koreaans, Litouws, Pools, Roemeens, Spaans, Turks en Zweeds.

In 2019 bracht het ELV twee publicaties uit:

VerTALEN voor de toekomst

Tijdens de Grote Vertaaldag op 25 mei in Utrecht werd *verTALEN voor de toekomst* voorgesteld, een nieuw vertaalpleidooi. Sinds de presentatie van het eerste vertaalpleidooi *Overigens schitterend vertaald* tien jaar geleden zijn heel wat goede initiatieven genomen. Maar zijn er over een aantal jaren nog wel genoeg vertalers die de wereld naar ons toe brengen?

Het nieuwe vertaalpleidooi roept op tot actie en heeft inmiddels tot veel gespreksstof geleid. In 2020 volgt een symposium naar aanleiding van dit pleidooi.

Alles verandert altijd

Bij de Universitaire Pers Leuven verscheen onder eindredactie van Lieven D'hulst en Chris Van de Poel *Alles verandert altijd. Perspectieven op literair vertalen*. Dit boek bundelt bijdragen van 23 vertaalexperts (wetenschappers, opleiders en vertalers in en uit het Nederlands). Het ELV presenteert de bundeling als een onmisbaar instrument voor de literair vertaler in opleiding en de beginnende en gevorderde professional bij het vertalen in en uit het Nederlands. De zakelijke en financiële aspecten van het beroep komen aan bod, maar ook de basiskennis en vaardigheden die nodig zijn om als literair vertaler aan de slag te gaan en de nazorg in de vorm van revisie, marketing en promotie.

Joris Smeets
Beleidsmedewerker
vertalingen

“ Ik hoop de positie van Vlaamse vertalers te kunnen versterken door samen met het ELV in te zetten op de ontwikkelingsbeurzen voor nieuwe vertalers, het vertaalpleidooi mee uit te dragen, de Vertalersvakschool onderdak te blijven geven in Antwerpen en mee te zorgen voor aanwezigheid van Vlaamse vertalers op de Vertaaldagen in Amsterdam.

LITERAIRE VERTAALDAGEN

€ 834,80 bijdrage Literatuur Vlaanderen

Op 13 en 14 december 2019 vond in Amsterdam de 21ste editie van de Literaire Vertaaldagen plaats. Het thema ‘Vertalen en muziek – het dienen van twee muzen’ leende zich tot heel diverse onderwerpen. Zo ging het onder meer over het vertalen en opvoeren van liedteksten van Annie M.G. Schmidt, Jacques Brel en de opera *Dido en Aeneas*, over het vertalen van muzikaliteit in poëzie en prozateksten en het vertolken van muziek in gebarentaal.

Sprekers waren hispanist, literair vertaler en muziekrecensent Maarten Steenmeijer, veelzijdig proza- en poëzievertaler David Colmer, literair vertaler, pianist en musicalorkestleider Lodewijk Busscher, Jacques Brelvertalers Geert Van Istendael en Koen Stassijns, literair vertaalster en operazangeres Lette Vos, germaniste en Thomas Bernhard-specialiste Barbara Mariacher en gebarentolk Mirjam Stolk.

De deelnemers van de vertaalateliers konden kiezen uit vertaalworkshops in of uit het Frans, Duits, Engels, Italiaans en Spaans. Daarnaast werden ook drie bijzondere workshops georganiseerd: ‘Hoe verkoop ik mijn werk (en een beetje mijzelf)’, ‘Verschuivende opvattingen over beladen termen’ en ‘Vertalen zonder regels? Over het vertalen van beeld’.

De Literaire Vertaaldagen worden financieel mee mogelijk gemaakt door Literatuur Vlaanderen. De praktische organisatie ligt in handen van het Vertalershuis Amsterdam.

ELSE OTTEN ÜBERSETZERPREIS

€ 3.510,62

Op 11 april 2019 werd de Else Otten Übersetzerpreis 2018 bij de Algemene Afvaardiging van de Vlaamse Regering in Berlijn uitgereikt aan vertaler Nederlands-Duits Ira Wilhelm. Er waren 90 geïnteresseerden aanwezig. Wilhelm kreeg de prijs voor haar Duitse vertaling van *De Bekeerlinge (Die Fremde, Hanser Berlin)* van Stefan Hertmans. De auteur kon er niet bij zijn, maar bracht via een video-opname een mooie laudatio.

De Else Otten Übersetzerpreis is een tweejaarlijkse prijs, met een waarde van € 5.000. Literatuur Vlaanderen en het Nederlands Letterenfonds bekronen hiermee de beste literaire vertaling van het Nederlands in het Duits.

VERTALERSVAKSCHOOL

€ 5.000

Literatuur Vlaanderen opende in 2019 voor het tweede jaar op rij haar huis voor de Vertalersvakschool. Die heeft nu, naast de opleidingsmogelijkheden voor toekomstige literair vertalers in Amsterdam, ook een aanbod voor Vlaamse vertalers via haar afdeling in Antwerpen.

In de eerste helft van 2019 werd het tweede jaar van de langlopende cursus Engels afgerond. In het najaar werd gestart met een eerste jaar Frans, zowel een langlopende als een korte cursus. Ook voor Engels werd een korte cursus ingericht.

In december organiseerde de Vertalersvakschool voor het tweede jaar op rij een symposium in Antwerpen in samenwerking met de Vlaamse Auteursvereniging. Meer dan 70 vertalers uit Vlaanderen en Nederland namen hieraan deel.

Subsidies

SUBSIDIES VOOR LITERAIRE TIJDSCHRIFTEN

10 tijdschriften

€ 200.375 toegekend

Beoordeling: adviescommissie literaire tijdschriften

Met deze subsidie, die loopt van 2017 tot 2020, ondersteunt Literatuur Vlaanderen waardevolle en kwaliteitsvolle tijdschriften waarin literatuur centraal staat. In 2019 werden de subsidies voor de tijdschriften G. en Het Liegend Konijn stopgezet. Het toegekende bedrag aan deze twee tijdschriften werd niet volledig uitbetaald of deels teruggevorderd.

Wil je weten welke literaire tijdschriften in 2019 subsidie ontvingen? Je vindt alle toegekende subsidies voor literaire tijdschriften op onze website.

PRODUCTIESUBSIDIES VOOR UITGEVERS

17 aanvragen

12 toekenningen

€ 27.850 toegekend

Beoordeling: adviescommissies proza, theater, poëzie en illustratie & kinder- en jeugdliteratuur

Met deze subsidie ondersteunt Literatuur Vlaanderen waardevolle en bijzondere publicaties in het Nederlands. Professionele uitgevers van literair werk van Vlaamse auteurs of vertalers kunnen een productiesubsidie aanvragen om weinig commerciële maar waardevolle en bijzondere publicaties mee mogelijk te maken, zowel digitaal als op papier of als luisterboek.

Wil je weten welke uitgevers in 2019 een productiesubsidie ontvingen? Je vindt alle toegekende productiesubsidies in 2019 op onze website.

SUBSIDIES VOOR DOELGROEPGERICHTE LITERAIRE PUBLICATIES

5 aanvragen

4 toekenningen

€ 20.200 toegekend

Beoordeling: adviescommissie letteren en samenleving

Iedereen heeft het recht om te genieten van lezen en literatuur. Daarom ondersteunt Literatuur Vlaanderen kwaliteitsvolle en met zorg uitgegeven literaire werken voor specifieke doelgroepen.

Wil je weten welke organisaties in 2019 subsidie ontvingen voor een doelgroepgerichte publicatie? Je vindt alle toegekende subsidies voor doelgroepgerichte publicaties in 2019 op onze website.

... en meer

BELGISCHE BOEKENSECTOR VERENIGEN

De Nederlandstalige en Franstalige boekensector zijn in België letterlijk buren van elkaar. Toch is de situatie aan de andere kant van de taalgrens voor veel collega's nog onbekend. Literatuur Vlaanderen greep Flirt Flamand, het Vlaamse eregastschap op de Brusselse boekenbeurs in februari, aan om daarin verandering te brengen en de professionele contacten tussen beide sectoren aan te zwengelen.

Op vrijdag 15 februari organiseerde Literatuur Vlaanderen een professioneel programma in het Herman Teirlinckgebouw in Brussel. We voorzagen 's ochtends een rechtenmarkt met speeddatesessies van een halfuur. Een vijftigtal uitgevers – vooral uit België, Nederland en Frankrijk – greep deze kans om hun aanbod aan elkaar voor te stellen. Nadien konden ze nog deelnemen aan een programma met sprekers en workshops voor professionals in de Belgische boeken-sector. De dag werd afgesloten met een netwerkreceptie.

Subsidies

SUBSIDIES VOOR LITERAIRE ORGANISATIES

5 aanvragen

5 toekenningen

€ 1.095.000 toegekend

Beoordeling: adviescommissie literaire manifestaties en organisaties

Literaire organisaties maken literatuur toegankelijk voor een breed publiek en geven haar een plek in de samenleving. Ze verbinden auteurs en lezers met elkaar en ze stimuleren de ontwikkeling, creatie, verspreiding van en reflectie over literatuur in al haar genres. Literatuur Vlaanderen steunt daarom literaire organisaties die literatuur centraal stellen in de werking naar hun doelgroepen.

Literaire organisaties ontvangen meerjarige steun voor de periode 2017-2020 en dienen jaarlijks een actieplan in. De vijf organisaties die subsidie ontvangen zijn Passa Porta, PEN Vlaanderen, Poëziecentrum, Villa Verbeelding en VONK & Zonen. Zij hebben een permanente en (semi-)professionele werking en hun betekenis en bereik is bovenlokaal.

Wil je weten welk subsidiebedrag deze organisaties in 2019 ontvingen? Je vindt alle toegekende subsidies voor literaire organisaties op onze website.

SUBSIDIES VOOR AUTEURSGENOOTSCHAPPEN

6 aanvragen

6 toekenningen

€ 4.500 toegekend

Beoordeling: team Literatuur Vlaanderen

Auteursgenootschappen zijn verenigingen met een literaire werking die focust op één specifieke Vlaamse literair auteur. Ze kunnen een basissubsidie van € 750 per jaar aanvragen, die een deel van de algemene werkingskosten moet helpen dragen.

Vanaf 2020 neemt de Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en letterkunde (KANTL) deze subsidieregeling over. De werking van de auteursgenootschappen sluit immers nauw aan bij de missie en de expertise van de KANTL op het vlak van literair erfgoed en de literaire canon.

Wil je weten welke auteursgenootschappen in 2019 subsidie ontvingen? Je vindt alle toegekende subsidies voor auteursgenootschappen in 2019 op onze website.

SUBSIDIES VOOR LITERAIRE MANIFESTATIES

22 aanvragen

16 toekenningen

€ 77.250 toegekend

Beoordeling: adviescommissie literaire manifestaties en organisaties

Literatuur Vlaanderen ondersteunt literaire evenementen met een bovenlokaal karakter en publieksbereik. Manifestaties die aandacht hebben voor diversiteit, zowel wat betreft het doelpubliek als voor de inhoudelijke invulling van het evenement, worden aangemoedigd door Literatuur Vlaanderen. Aandacht voor kwetsbare literaire genres en nieuwe vormen van literatuur is een pluspunt.

Wil je weten welke literaire en stripmanifestaties in 2019 subsidie ontvingen? Je vindt alle toegekende subsidies voor literaire en stripmanifestaties in 2019 op onze website.

SUBSIDIES VOOR PROJECTEN LEESBEVORDERING

29 aanvragen

15 toekenningen

€ 188.950 toegekend

Beoordeling: adviescommissie letteren en samenleving

Literatuur Vlaanderen ondersteunt met subsidies voor projecten leesbevordering organisatoren die mensen warm maken om te beginnen met lezen of hen laten kennismaken met boeken die ze nog niet kennen.

In 2019 was er in het subsidiereglement een extra categorie voor kleinschalige participatieve projecten met kwetsbare groepen opgenomen. Doel was de ondersteuning van duurzame trajecten die aansluiten op de leefwereld van de beoogde doelgroep(en). Uiteindelijk ontvingen drie projecten, naast een bescheiden financiële steun van € 1.500, gedurende een half jaar begeleiding op inhoudelijk en methodologisch vlak van DE DAGEN vzw. DE DAGEN ontving voor die opdracht een bijdrage van € 62.500.

Wil je weten welke leesbevorderingsprojecten in 2019 subsidie ontvingen? Je vindt alle toegekende subsidies voor leesbevordering in 2019 op onze website.

IMPULSSUBSIDIES VOOR LITERAIRE INITIATIEVEN

27 aanvragen

7 toekenningen

€ 42.000 toegekend

Beoordeling: adviescommissie letteren en samenleving

Literatuur Vlaanderen wil kansen creëren voor innovatie en pionierswerk. Ze wil opkomend talent stimuleren en projecten een duwtje in de rug geven die nog onbetreden paden in het literaire veld willen verkennen.

Wil je weten welke literaire initiatieven in 2019 een impulssubsidie ontvingen? Je vindt alle toegekende impulssubsidies in 2019 op onze website.

SUBSIDIES VOOR LITERAIR GRENSVERKEER

15 aanvragen

8 toekenningen

€ 65.000 toegekend

€ 12.500 per aanvraag

Beoordeling: adviescommissie literair grensverkeer

Samen met de Taalunie en het Nederlands Letterenfonds wil Literatuur Vlaanderen de grenzen in het Nederlandse taalgebied dunner maken. Daarom ondersteunen ze leesbevorderende en literaire projecten en initiatieven die de uitwisseling van kennis en expertise stimuleren tussen de verschillende delen van ons taalgebied.

Deze subsidieregeling past in een samenwerkingsovereenkomst tussen de drie organisaties. De Taalunie stelt hiervoor € 65.000 euro per jaar ter beschikking. In 2019 stond Literatuur Vlaanderen in voor de administratieve verwerking van de dossiers en voor de uitbetaling van de subsidies.

Wil je weten welke projecten en initiatieven in 2019 subsidie voor literair grensverkeer ontvingen? Je vindt alle toegekende subsidies voor literair grensverkeer in 2019 op onze website.

SUBSIDIES VOOR AUTEURSLEZINGEN

2.937 gesubsidieerde lezingen

€ 295.612 toegekend

€ 595.802,70 vanuit de markt via Literatuur Vlaanderen naar de auteurs

160.694 bezoekers in totaal

Gemiddeld 55 bezoekers per lezing

507 auteurs geven minimaal één lezing, van wie **26** auteurs uit Nederland

Gemiddeld 6 lezingen per auteur

Beoordeling: adviescommissie auteurslezingen

De auteurslezingen waarin Literatuur Vlaanderen investeert zijn jaar op jaar een succesverhaal. Door een belangrijke administratieve vereenvoudiging (via een klantvriendelijke website) ontvangen de auteurs immers sinds 2014 de subsidie van hun auteurslezing, de bijdrage van de organisator en de transportkosten in één betaling, rechtstreeks via Literatuur Vlaanderen en zonder verder administratieve kosten of rompslomp. In 2019 maakten we een nieuw draaiboek voor organisatoren. Het systeem blijft op volle toeren draaien, auteurs en organisatoren weten elkaar en ons te vinden.

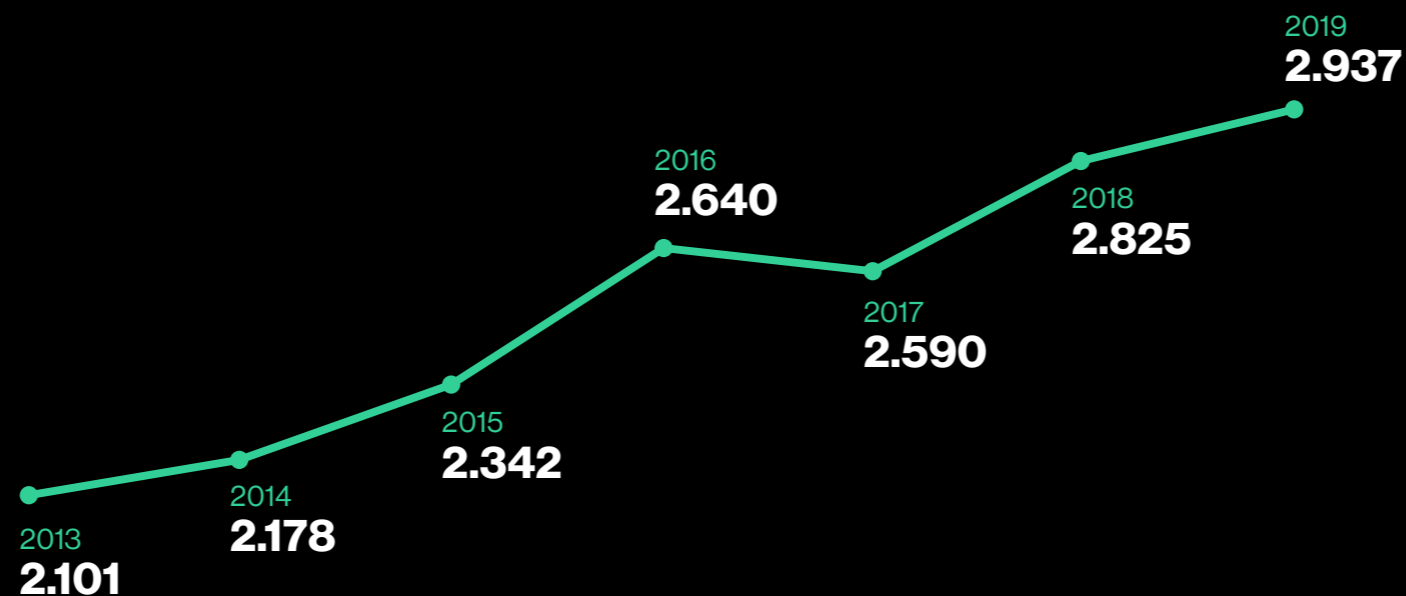
Literatuur Vlaanderen inde in 2019 in totaal € 527.733 aan bijdragen voor de auteurs bij de organisatoren van auteurslezingen, zonder rekening te houden met terugbetaling van onkosten (vervoer en andere). Dat betekent voor het vijfde jaar op rij een stijging, dit jaar met liefst € 55.000 of 11,8% ten opzichte van vorig jaar. Als je dat afzet tegen het bedrag van € 319.500 dat Literatuur Vlaanderen zelf investeert in de auteurslezingen, blijft dit een hefboomeffect van 1,65. Anders geformuleerd: bij elke euro die Literatuur Vlaanderen investeert in auteurslezingen, legt de markt er € 1,65 bovenop.

Dat is goed nieuws, al blijft de druk op de totale begroting hierdoor oplopen. Daarom zag de raad van bestuur van Literatuur Vlaanderen zich zelfs genoodzaakt om (onder andere) het reglement voor auteurslezingen licht aan te passen in april 2019. Zo kunnen organisaties die een werkingssubsidie ontvangen binnen het Kunsten-of Cultureelerfgoeddecreet niet langer een beroep doen op de subsidies voor auteurslezingen. Ook is er geen steun meer mogelijk voor lezingen van Nederlandse auteurs.

© Bob Reijnders

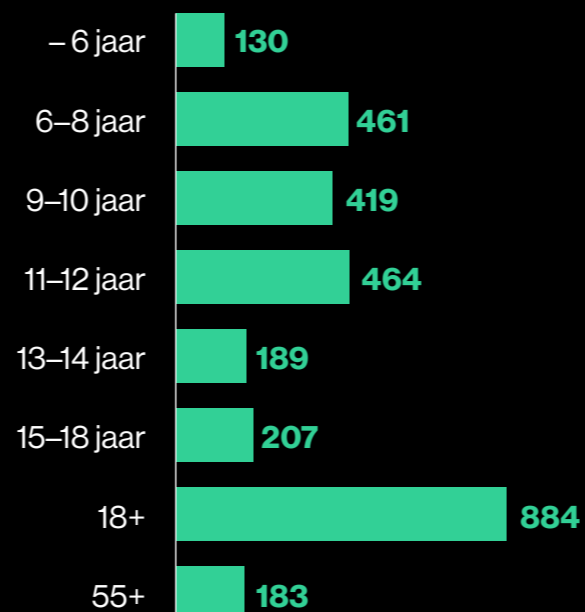
AANTAL AUTEURSLEZINGEN EVOLUTIE SINDS 2013

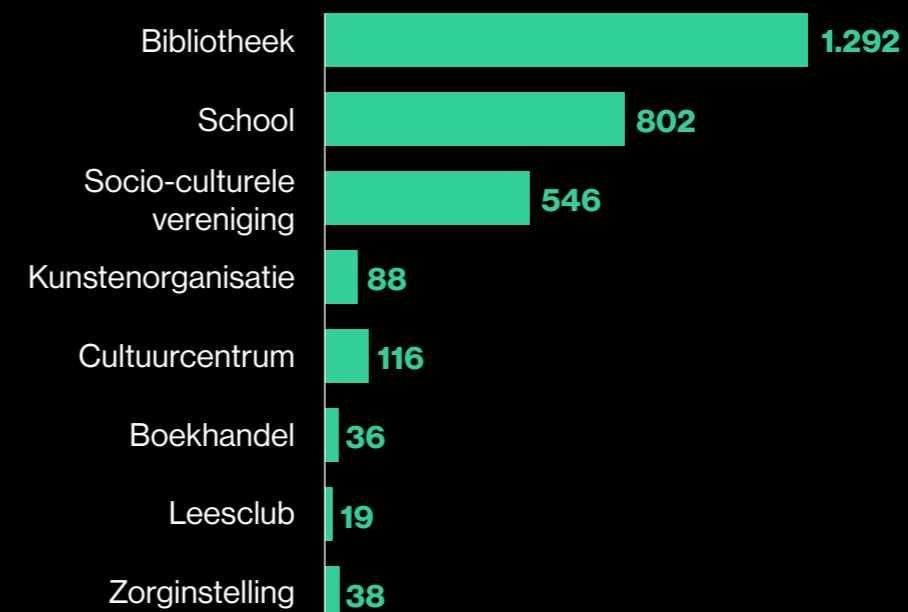
AUTEURSLEZINGEN 2019 PER GENRE

PER LEEFTIJD

PER TYPE ORGANISATIE

SUBSIDIES OVERDRACHT PROVINCIALE MIDDELEN

16 organisaties

€ 462.685 toegekend, waarvan

- **€ 5.135** voor tijdschriften
 - **€ 12.550** voor auteursgenootschappen
 - **€ 30.000** voor literaire prijzen
 - **€ 80.000** voor het Emile Verhaeren Museum
 - **€ 270.000** voor Boekstart
 - **€ 35.000** voor Het Lijsternest
 - **€ 30.000** voor Poëziecentrum
-

Literatuur Vlaanderen kreeg de opdracht om de ondersteuningsmaatregelen voor de letterensector die tot en met 2017 door de provincies werden opgenomen over te nemen. In 2018 en 2019 geldt een overgangsmaatregel, waarbij de vroegere provinciale middelen via Literatuur Vlaanderen aan de betrokken organisaties betaald worden.

Voor deze overdracht werd een addendum afgesloten bij de beheersovereenkomst 2016-2020 tussen Literatuur Vlaanderen en de Vlaamse Gemeenschap.

... en meer

ONDERZOEK: HET LITERAIRE LANDSCHAP IN VLAANDEREN EN BRUSSEL

€ 15.751

Peter Thoelen rondde in 2019 in opdracht van Literatuur Vlaanderen een uitgebreid onderzoek af over het literaire middenveld. *Het literaire landschap in Vlaanderen en Nederlandstalig Brussel. Kwantitatieve inventaris van de actuele toestand en bevraging naar wenselijke evolutie* brengt het literaire veld in kaart zoals het er vandaag uitziet in Vlaanderen en Brussel. Het legt bloot welke spelers actief zijn, waar welke literaire activiteiten plaatsvinden, welke genres aan bod komen, enzovoort.

Wil je het onderzoek graag doornemen?
Stuur ons dan even een [mailtje](#).

OP BEZOEK BIJ DE LITERAIRE ORGANISATIES

Halverwege de beleidsperiode hield Literatuur Vlaanderen de werking van de structureel gesubsidieerde organisaties (Poëziecentrum, VONK & Zonen, PEN Vlaanderen, Passa Porta en Villa Verbeelding) tegen het licht. Zij kregen in mei en juni bezoek van drie teamleden van Literatuur Vlaanderen en telkens twee leden uit de adviescommissie literaire manifestaties en organisaties. Dit was voor alle partijen bijzonder, omdat communicatie normaal gezien alleen via adviesteksten en dossiers verloopt. We organiseerden de bezoeken om de algemene werking van de commissie én de organisatie te versterken.

Onder meer deze thema's kwamen aan bod:

- verhouding tussen missie/visie en de gerealiseerde projecten;
- functie/rol in het literaire veld;
- (zakelijke) structuur van de organisatie;
- charter voor inclusie;
- toekomstplannen.

Dat Literatuur Vlaanderen naar de organisaties ging, en niet omgekeerd, wérkte. Intenties, ambities en feedback werden voor iedereen scherper gesteld. Team- en commissieleden van Literatuur Vlaanderen kregen bovendien een duidelijker beeld van en inzicht in de werking van de organisaties. De organisaties konden dan weer met de commissieleden dieper ingaan op de adviezen die de commissie eerder had geformuleerd. Met de input die daaruit volgde, kunnen zij hun toekomstplannen gerichter uitwerken.

De bezoeken waren stuk voor stuk boeiend, met openhartige gesprekken en veel appreciatie aan beide kanten. Zo vroegen we de organisaties om het gesprek telkens te beginnen met een good practice waarbij de motivatie, passie en bevoegenheid van de werknemers naar voren kwam.

Poëziecentrum toonde de schitterende resultaten van de campagne Gouden Poëziemedailles en Poëziesterren en hoe ze daarmee aan hun beleidsdoelstellingen werken.

VONK & Zonen vertelde meer over IJZER 2018. Deze meerdaagse poëziefietstocht in de Westhoek met interventies en poëtische voorstellingen is een uniek en speels concept om poëzie bij een onverwacht publiek te brengen.

© Andy Huysmans

Lara Rogiers
Coördinator beleid
in Vlaanderen

“ Samen met een delegatie van de advies-commissie literaire manifestaties en organisaties ging ik op bezoek bij de literaire organisaties die meerjarige steun krijgen van Literatuur Vlaanderen. We gingen een open gesprek aan over uitdagingen en toekomstmogelijkheden en werden geprikkeld door vele concrete projecten van de organisaties. Een boeiende ervaring!

PEN Vlaanderen sprak over hun inzet voor de beschuldigen in het proces rond de Turkse krant Cumhuriyet. De organisatie heeft in 2019 geen moeite gespaard om het boek van Ahmet Altan, auteur uit dat proces, onder de aandacht te brengen. Hoogtepunt daarbij was de integrale lezing van het boek op 7 december in boekhandel De Groene Waterman. De warme solidariteit van de 30 collega's die daar kwamen voorlezen, was beklijvend.

Passa Porta vertelde over de editie 2019 van het Passa Porta Festival en hoe ze erin geslaagd zijn om heel wat aspecten daarvan te vernieuwen, te verbreden en diverser te maken.

Villa Verbeelding toonde hoe de nieuwe naam voor dynamiek zorgt en impact heeft op haar werking: een huis vol verbeelding waar illustratie een laagdrempelig aanknopingspunt is om literair werk te tonen.

DE WERELD IN

Nederlandstalige literatuur verdient een internationaal publiek en daar maakt Literatuur Vlaanderen werk van. Lees hier alles over de promotie van Vlaamse literatuur in het buitenland, auteursresidenties en andere reizen, en de vertaling van onze literatuur in andere talen.

© Katarina Ivanicevic

Subsidies

SUBSIDIES VOOR VERTALINGEN

173 aanvragen

143 toekenningen

€ 298.250 toegekend

€ 2.086 gemiddeld per vertaling

Literatuur Vlaanderen ondersteunt buitenlandse uitgeverijen en theatergezelschappen die kwaliteitsvol literair werk van Vlaamse schrijvers, illustratoren, strip- en theaterauteurs in vertaling uitgeven met een translation grant. Literatuur Vlaanderen vergoedt daarbij een deel van de vertaal- en soms ook productie-kosten, met een maximum van € 8.000 per subsidie.

Wil je weten aan welke buitenlandse uitgevers een translation grant is toegekend in 2019? Je vindt alle toegekende translation grants in 2019 op onze website. Je kunt nog verder verfijnen op genre of een zoekterm (bijvoorbeeld een taal, de familienaam van de auteur of een woord uit de titel) intikken.

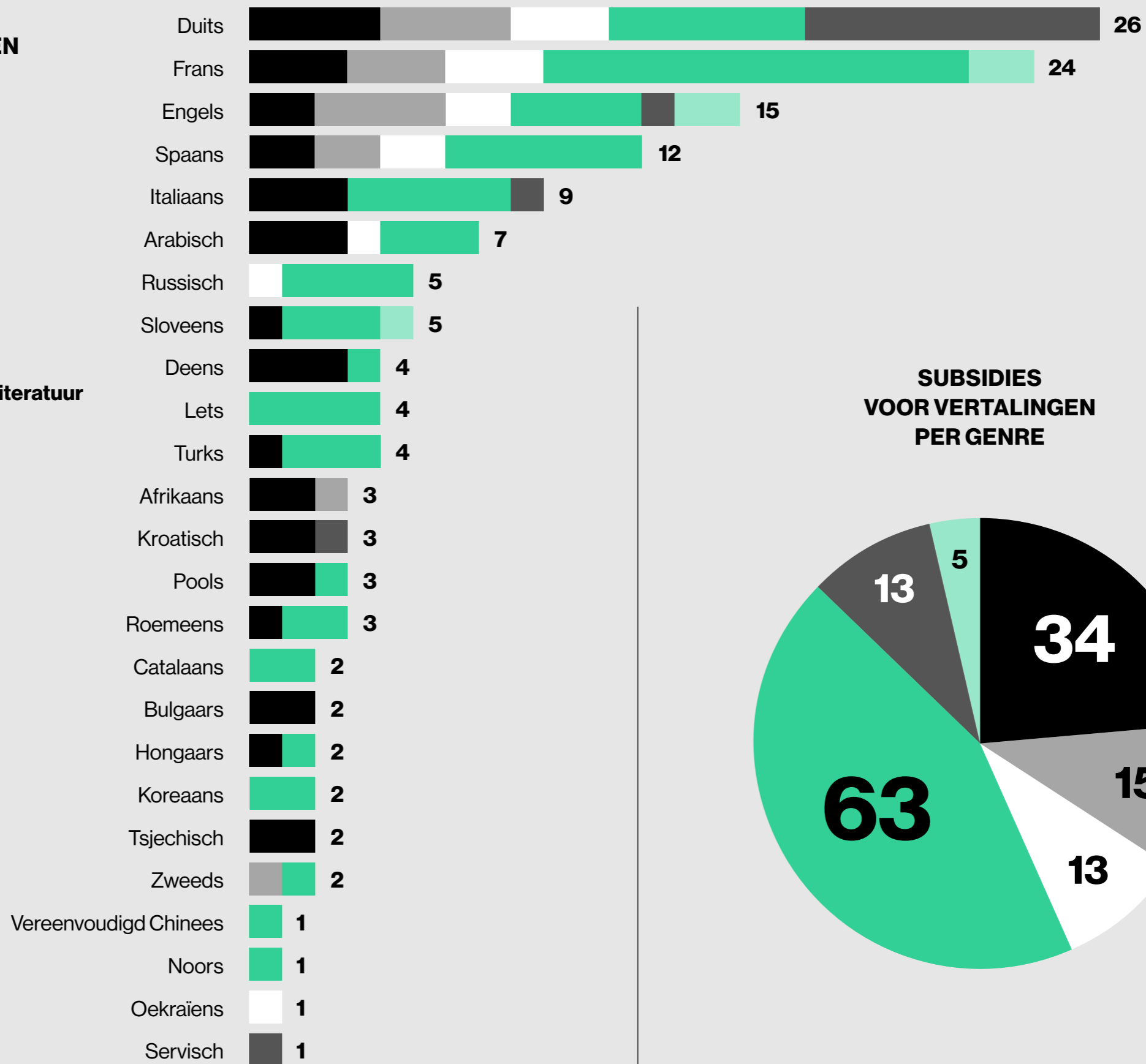

© Andy Huysmans

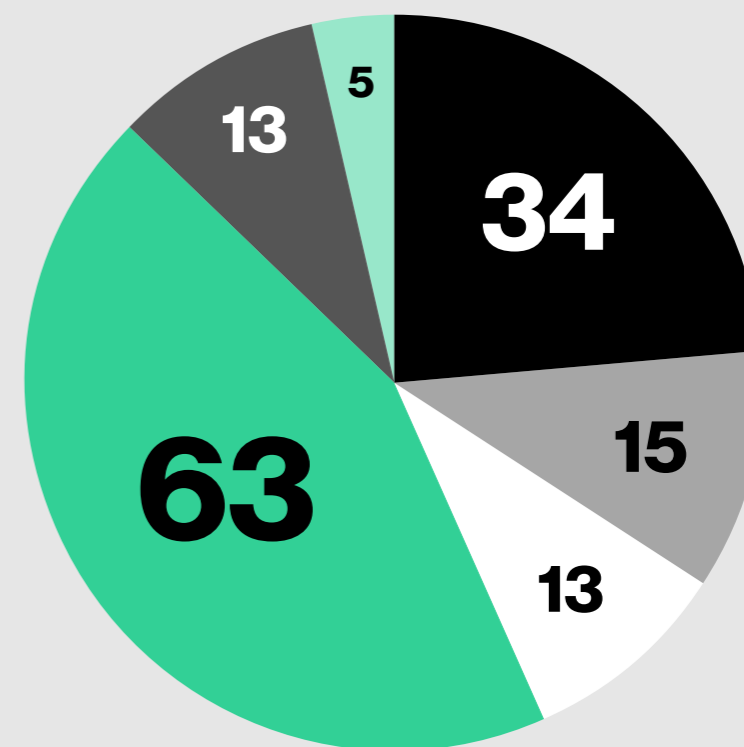
Lien Heselmans
Ondersteuning
buitenlandpromotie

“ Ik hou ervan om de ‘goednieuwsbrenger’ te mogen zijn. Ik kan me niet inbeelden dat het ooit gaat vervelen om de enthousiaste reacties van auteurs, vertalers en uitgevers te mogen lezen wanneer ik hen laat weten dat we een uitgave in vertaling zullen steunen.

**SUBSIDIES
VOOR VERTALINGEN
IN 25 TALEN**

**SUBSIDIES
VOOR VERTALINGEN
PER GENRE**

HET FRANKFURTEFFECT

In 2016 waren Vlaanderen en Nederland eregast op de Frankfurter Buchmesse, een hoogtepunt voor de Nederlandstalige literatuur. Het zorgde onder meer voor een boost van de Duitse vertalingen in aanloop naar de beurs. Het effect was al in 2014 merkbaar: toen verschenen voor het eerst meer dan 100 vertalingen van Vlaamse titels in andere talen met subsidie van Literatuur Vlaanderen.

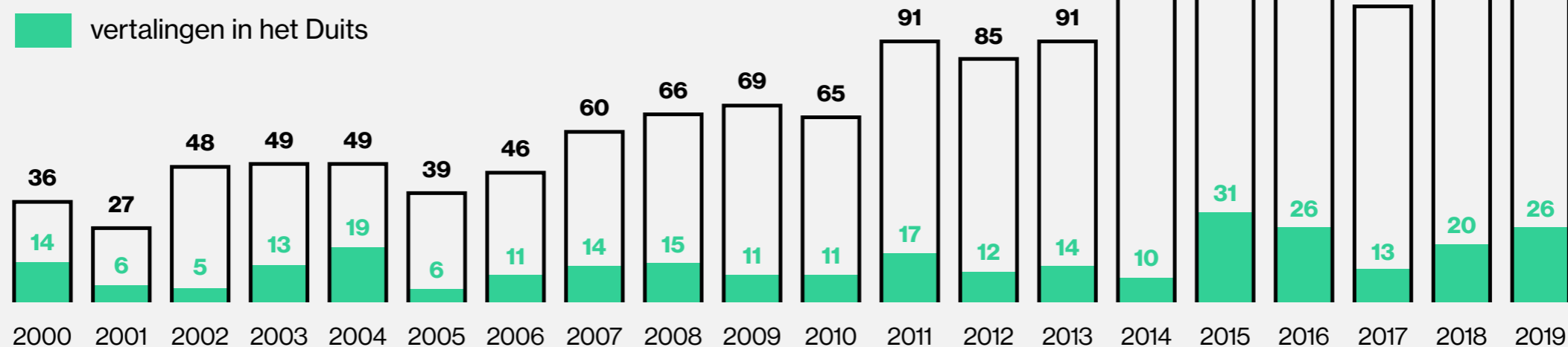
In 2017 daalde het aantal gesubsidieerde vertalingen met ruim 9% – met nog altijd 103 vertaalde titels. Volgens de analisten van de Buchmesse is dat een terugkerend effect bij gastlanden: nadat het aantal vertalingen enorm is aangetrokken, verschijnen er even wat minder in het jaar na het gastlandschap. Het echte Frankfurteffect voelen we voluit sinds 2018, met een stijging van het aantal vertalingen met ruim 25% ten opzichte van 2017 (of 13%

ten opzichte van 2016). In 2019 zet de trend door, met alweer een stijging van het aantal vertalingen met bijna 11%. Het wordt duidelijk dat het geen eenmalig maar een blijvend effect/succes is.

Opvallend: in 2015, 2016 en 2017 blijft het aantal vertalingen in andere talen dan het Duits stabiel. Vanaf 2018 zien we daar een sterke stijging. Het effect reikt dus duidelijk verder dan enkel de Duitse markt.

Uiteraard is dit allemaal goed nieuws. Bij Literatuur Vlaanderen zorgt het internationale succes van onze Vlaamse literatuur echter voor een luxeprobleem. Zonder bijkomende middelen komt onze organisatie voor moeilijke keuzes te staan.

EVOLUTIE AANTAL VERTALINGEN PER JAAR

AUTEURSBEZOEKEN NAAR HET BUITENLAND

91 aanvragen

78 toekenningen

26 landen

€ 25.131 toegekend

€ 322 gemiddeld per auteursbezoek

Literatuur Vlaanderen ondersteunt buitenlandse organisatoren die een podium bieden aan Vlaamse auteurs of illustratoren met een recente vertaling. Met een travel grant wil Literatuur Vlaanderen bijdragen aan de promotie van het vertaalde werk in het land waar het verschijnt, maar ook auteurs en illustratoren de kans geven hun internationale netwerk uit te breiden.

Wil je weten welke auteurs en illustratoren in 2019 met een travel grant naar het buitenland reisden? Je vindt alle toegekende travel grants in 2019 op onze website. Je kunt nog verder verfijnen op genre of een zoekterm (bijvoorbeeld de familienaam van de auteur of een land) intikken.

Auteur Stefan Boonen en illustrator Melvin reisden naar Italië om de Italiaanse vertaling van 'Kamp Bravo' te presenteren op het jeugdliteratuurfestival Libr'aria.

**TRAVEL GRANTS:
WAAR REISDEN AUTEURS
NAARTOE MET ONZE STEUN?**

SUBSIDIES VOOR EEN FRAGMENTVERTALING UIT HET NEDERLANDS

28 aanvragen

12 toekenningen

10 talen, 4 genres

€ 9.000 toegekend

€ 750 per project

Met haar subsidies voor een fragmentvertaling uit het Nederlands geeft Literatuur Vlaanderen literair vertalers ruimte en tijd om een fragmentvertaling te maken van een Vlaams literair werk dat ze graag willen vertalen en gepubliceerd zien. Met de fragmentvertaling kunnen zowel de vertaler als het team van Literatuur Vlaanderen vervolgens buitenlandse uitgevers proberen te overtuigen om het volledige boek, de strip of theatertekst in vertaling uit te geven of op te voeren.

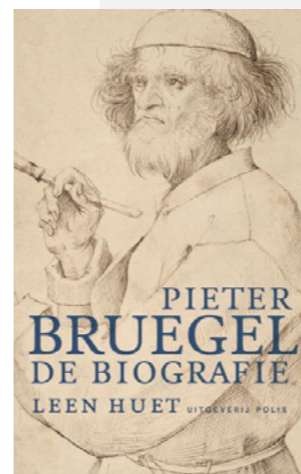
Wil je weten welke vertalers een subsidie voor een fragmentvertaling uit het Nederlands kregen in 2019? Je vindt alle toegekende subsidies voor fragmentvertalingen in 2019 op onze website. Je kunt nog verder verfijnen op genre of een zoekterm (bijvoorbeeld een taal, de familienaam van de vertaler of een woord uit de titel) intikken.

VAN FRAGMENT NAAR BOEKVERTALING

Vertaler Gonzalo Fernández Gómez diende in 2019 een subsidieaanvraag in voor een fragmentvertaling van het boek *Pieter Bruegel: de biografie* van Leen Huet. Elise Vanoosthuyse bracht het boek op de Frankfurter Buchmesse onder de aandacht bij Elena Barrio van uitgeverij Acantilado. Enkele weken na de beurs bood Gonzalo zijn fragmentvertaling en leesrapport aan bij Acantilado en begin 2020 kreeg hij te horen dat ze de rechten hadden gekocht en graag gebruik wilden maken van zijn diensten als vertaler.

“ Dit verslag hoeft niet lang te zijn. Drie woorden volstaan: het is gelukt! Acantilado heeft de rechten van *Pieter Bruegel – De biografie* gekocht en ik mag het boek gaan vertalen. Ik kon mijn geluk niet op. Missie geslaagd!

**Gonzalo
Fernández Gómez**
Vertaler

... en meer

RESIDENTIES

15 auteurs

7 buitenlandse residenties

7 residenties in eigen land

Het ontbreekt auteurs al wel eens aan de nodige tijd en ruimte om een boek in alle rust af te maken. Samen met het internationaal literatuurhuis Passa Porta ontwikkelde Literatuur Vlaanderen daarom een beleid voor Vlaamse auteurs die op residentie gaan in binnen- en buitenland. Behalve een inspirerende werkplek bieden deze residenties meestal ook heel wat onvergetelijke ervaringen en kansen om auteurs van over de hele wereld te ontmoeten.

In 2019 reisden deze auteurs naar een buitenlandse residentie:

- **Ignas Devisch:** 02.03 tot 31.03, naar de Academia Belgica Rome (Italië);
- **Kathleen Vereecken:** 01.04 tot 30.04, naar het National Centre for Writing, Norwich (VK);
- **Johan de Boose:** 15.06 tot 29.06, naar Jerevan (Armenië);
- **Carmien Michels:** 01.08 tot 01.09, naar Cesky Krumlov (Tsjechië), in samenwerking met het Tsjechisch instituut;
- **Fatinha Ramos:** 06.10 tot 04.11, naar City of Asylum in Pittsburgh (VS);
- **Miriam Van hee en Rachida Lamrabet:** 01.11 tot 19.11, Somerset Oost (Zuid-Afrika);
- **Lies Van Gasse:** 15.11 tot 16.12, naar Amsterdam (Nederland), in samenwerking met het Nederlands Letterenfonds.

Zeven Vlaamse auteurs namen een residentie op in eigen land:

Het Lijsternest

- **Hans Vandevoorde:** 07.01 tot 19.02
- **Joris Iven:** 18.02 tot 05.03
- **Geert Jan Beeckman:** 04.03 tot 19.03
- **Koen D'Haene:** 14.10 tot 28.10
- **Peter Mangel Schots:** 28.10 tot 11.11
- **Joost Devriesere:** 25.11 tot 09.12

Passa Porta workspace

Sam Hoeck (laureaat Naft voor Woord): 23.04 tot 27.04

INTERNATIONALE BEZOEKEN

€ 34.069,34

BEURZEN EN FESTIVALS

Op internationale beurzen en festivals probeert het team van Literatuur Vlaanderen tijdens speeddates van 30 minuten uitgevers van over de hele wereld te overtuigen van de kracht van Vlaamse literatuur. Op die manier hopen we hen warm te maken om een Vlaamse titel in vertaling uit te geven. Voor die vertaling kunnen ze vervolgens subsidie aanvragen bij Literatuur Vlaanderen.

Het internationale promotieteam van Literatuur Vlaanderen was in 2019 aanwezig op:

- **Festival International de la Bande Dessinée d'Angoulême** (Frankrijk) in januari;
- **London Book Fair** (VK) in maart ;
- **Leipziger Buchmesse** (Duitsland) in maart;
- **Bologna Children's Book Fair** (Italië) in april;
- **Poetry International festival** in Rotterdam (Nederland) in juni;
- **Marché de la Poésie** in Parijs (Frankrijk) in juni;
- **Frankfurter Buchmesse** (Duitsland) in oktober.

“ Ik sprak in 2019 in Londen, Bologna en Frankfurt een recordaantal internationale uitgevers. Ons netwerk blijft alleen maar groeien én de interesse van buitenlandse uitgevers om meer te weten te komen over Vlaamse literatuur groeit mee. Een fijn gevolg van Frankfurt 2016!

© Andy Huysmans

Elise Vanoosthuyse

Promotie van proza en prentenboeken in het buitenland

Gregory Bekos van uitgeverij Kastaniotis met de Griekse versie van 'Oorlog en terpentijn' van Stefan Hertmans op de Frankfurter Buchmesse.

Mélanie Roland van uitgeverij Alice Editions met de Franse versie van 'Uilskuiken en Takkeling' van Sabien Clement, Raf Walschaerts en Ariane Sonck op de Frankfurter Buchmesse.

ANDERE BEZOEKEN

Ook op andere momenten proberen de medewerkers bestaande contacten met uitgevers te verstevigen of nieuwe uitgevers te ontmoeten.

Zo organiseerde het Nederlands Letterenfonds in 2019 **twee fellowships** (wat wij publishers tours noemen), een voor Engelstalige uitgevers van kinder- en jeugdliteratuur en een voor proza-uitgevers uit verschillende landen. Onze medewerkers die proza en kinder- en jeugdliteratuur promoten in het buitenland namen deel aan het rechtencentrum en hielden die contacten warm op latere beurzen.

In april werd de **Else Otten Übersetzerpreis** uitgereikt aan Ira Wilhelm voor haar Duitse vertaling van *De bekeerlinge* van Stefan Hertmans. Marieke Roels, die proza in onder meer Duitsland promoot, woonde de uitreiking bij en bezocht in Berlijn verschillende uitgeverijen om Vlaamse titels te pitchen.

In juni vonden in het **Centre National du Livre** in Parijs uitgeversgesprekken plaats van Franse uitgevers met Vlaamse en Nederlandse collega's en medewerkers van Literatuur Vlaanderen en het Nederlands Letterenfonds, gekoppeld aan een Boekenbal.

Een delegatie van de Chinese uitgeverij **Commercial Press China** bracht begin september een bezoek aan Vlaanderen. Literatuur Vlaanderen ontving hen op kantoor en zorgde voor een ochtendprogramma. We stelden onze organisatie voor en pitchten een aantal Vlaamse titels die interessant kunnen zijn voor de Chinese markt. Daarnaast nodigden we ook enkele Vlaamse uitgeverijen uit om hun fonds te komen voorstellen.

BELGISCHE STRIP IN DE KIJKER IN HET VERENIGD KONINKRIJK

€ 5.865,10

Het Lakes International Comic Arts Festival (LICAF) in het Verenigd Koninkrijk zette in 2019 de Belgische strip in de kijker. In samenwerking met Wallonie-Bruxelles International, Flanders House in Londen en Literatuur Vlaanderen vonden negen Belgische artiesten de weg naar het festival. Serge Baeken, Ephameron, Ben Gijsemans, Joris Vermassen en Judith Vanistendael reisden met Literatuur Vlaanderen mee naar het Lake District.

© Andy Huysmans

Lien Devos

Promotie jeugdliteratuur
en strips in het buitenland

“ In 2019 mocht ik samen met maar liefst vijf Vlaamse stripauteurs - Ephameron, Judith Vanistendael, Serge Baeken, Ben Gijsemans en Joris Vermassen - afreizen naar het Lakes International Comic Art Festival. De ‘invasion of the Belgians’ – want ook Waalse auteurs waren van de partij – drong overal in het dorp Kendal door. Een heel fijn weekend!

BART MOEYAERT WINT ALMA

Dat Bart Moeyaert de Astrid Lindgren Memorial Award (ALMA) won, was hét hoogtepunt voor de Vlaamse literatuur in 2019. De ALMA is de grootste prijs ter wereld voor kinder- en jeugdliteratuur. Enkele medewerkers van Literatuur Vlaanderen reisden in mei met Bart Moeyaert mee naar de uitreiking in Stockholm. Ze combineerden dit met uitgeversbezoeken in de stad.

Bart Moeyaert met de Zweedse kroonprinses Victoria. © Stefan Tell

© Andy Huysmans

Koen De Smedt

Financieel beheer en IT

“ Bart Moeyaert won de Astrid Lindgren Memorial Award in 2019. Dat is vooral voor hemzelf en de Vlaamse literatuur geweldig nieuws. Literatuur Vlaanderen vroeg en kreeg € 50.000 extra middelen van minister Gatz om de extra vertalingen te ondersteunen die dankzij deze prijs zullen verschijnen. Fijn om die te mogen ontvangen en inzetten!

NEDERLANDSTALIGE AUTEURS TE GAST IN COGNAC

Het Nederlands Letterenfonds zette in 2019 voor het tweede jaar op rij, in nauwe samenwerking met Literatuur Vlaanderen, Nederlandstalige literatuur op Franse podia. Onder de noemer *Les Phares du Nord* presenteerden Nederlandstalige auteurs hun vertaalde werk op alle belangrijke literatuurfestivals in Frankrijk – en dat voor alle genres.

Ook op het Festival des Littératures européennes in Cognac stond onze literatuur in 2019 centraal. Maar liefst dertien Vlaamse en Nederlandse auteurs zakten tussen 14 en 17 november af naar de Zuid-Franse stad voor een divers programma aan lezingen en gesprekken, workshops en getekende concerten.

Stripauteur Brecht Evens maakte de affiche voor het literatuurfestival in Cognac. © Brecht Evens

UITBOUW THEATERPROMOTIE

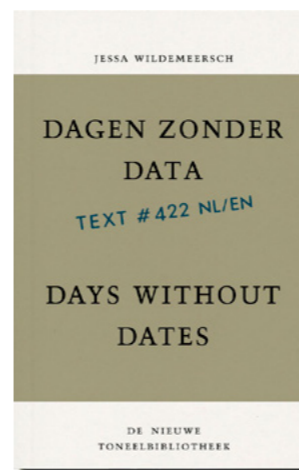
€ 6.916,99

Literatuur Vlaanderen zet sinds haar ontstaan in op theater als literair genre. De promotie in het buitenland stond de afgelopen jaren echter op een laag pitje, en daar brachten we verandering in, in samenwerking met Kunstenpunt en Dutch Performing Arts. We stuurden Benjamin Van Tourhout naar een vertaalworkshop in Oostenrijk, en presenteerden teksten van Vlaamse theaterauteurs op het DramatikerInnenfestival in Graz. We stelden samen ook een promotiedossier op. *Theatre Texts from the Low Lands* is een landschapstekening door Peter Anthonissen met uitgebreide profielen van 21 auteurs, van wie 18 Vlaamse en drie Nederlandse. Via citaten in de tekst en fragmentvertalingen wordt hun werk zichtbaar gemaakt.

In 2019 begonnen de voorbereidingen voor de presentatie van Vlaamse en Nederlandse teksten in Frankrijk in 2020, opnieuw in samenwerking met Kunstenpunt en Dutch Performing Arts, én met de Franse partner Maison Antoine Vitez, een associatie van vertalers van theatertekst in het Frans. Voor de organisatie van dit project ontvingen Kunstenpunt en Literatuur Vlaanderen een subsidie van het ministerie van Buitenlandse Zaken in het kader van Vlaams-Nederlandse samenwerking met andere landen.

Vier Vlaamse teksten werden alvast geselecteerd om in 2020 in Frankrijk te presenteren:

- **Jessa Wildemeersch**, *Dagen zonder data*
- **Peter De Graef**, *Rudy!*
- **Jan Sobrie**, *Woestzoeker*
- **Rebekka de Wit**, *We take it from here*

Literatuur Vlaanderen reisde bovendien naar het Festival d'Avignon (3-5 juli), en had er onder meer afspraken met Claire David (Actes Sud) en Emile Lansman (Lansman Editions).

We gingen op prospectiebezoek bij La Chartreuse, een Franse organisatie die theaterteksten promoot. Daar werden plannen gesmeed voor een workshop voor vertalers van theatertekst in en uit het Frans om zich verder in het genre te specialiseren. Die vond plaats in La Chartreuse tussen 4 en 9 november. Acht vertalers in en uit het Nederlands kwamen onder begeleiding van vertalers Mike Sens en Esther Gouarné in aanraking met de verschillende aspecten en specifieke aandachtspunten bij het toneelvertalen.

© Andy Huysmans

Yannick Geens
Promotie theater in
het buitenland

“ In juni 2019 zetten we Vlaamse theatertekst op de kaart in het buitenland. We presenteerden teksten in Oostenrijk, organiseerden workshops voor vertalers en auteurs en maakten plannen om in de toekomst ook Frans gebied aan te boren. Heel fijn om dit project te mogen trekken! Daarnaast herdachten we ons beleid grondig en breedvoerig om in de toekomst de internationale carrières voor dit genre nog beter te kunnen ondersteunen.

DRAMATIKERINNENFESTIVAL

Zes Nederlandse en Vlaamse auteurs reisden in juni met Kunstenpunt, Dutch Performing Arts en Literatuur Vlaanderen mee naar het Oostenrijkse DramatikerInnenfestival in Graz. We werkten hiervoor samen met de twee lokale partners die het festival organiseren: uniT en Schauspielhaus Graz.

Van elk van de auteurs werd een tekst voorgesteld voor een hoofdzakelijk professioneel publiek: theateragenten, uitgevers, programmatoren en dramaturgen.

Voor Vlaanderen ging het om:

- **Michael Bijns**, *Aperçu de l'inconnu*
- **bog.Collectie**, *MEN. de mening herzien*
- **Carly Wijs**, *Wij/Zij*

Daarnaast vonden ook geënceneerde lezingen van deze en de drie Nederlandse teksten plaats. De auteurs waren hierbij aanwezig en stelden zichzelf en hun tekst telkens in een gesprek kort voor. Ook was er een panelgesprek over het theaterlandschap en theaterauteurs in Vlaanderen, Nederland en Oostenrijk dat ging over de gelijkenissen en de verschillen.

© Bronks

FLIRT FLAMAND

60 Vlaamse auteurs, illustratoren,
stripauteurs en vertalers

45 evenementen

€ 338.862

Literatuur Vlaanderen stuurde Vlaamse auteurs in 2019 niet alleen ver de wereld in, maar ook naar Brussel. Onder het motto Flirt Flamand was Vlaanderen van 14 tot 17 februari eregast van de Foire du Livre de Bruxelles in Tour & Taxis. In het evaluatierapport over Flirt Flamand vind je een uitgebreid verslag met veel foto's en cijfers. Hieronder alvast een terugblik in vogelvlucht.

PROGRAMMA

In het Vlaamse paviljoen, met zijn grote, uit boekenrekken opgebouwde theater en felle kleuren, vond een doorlopend programma plaats. Achter een gordijn met daarop in roze neonletters 'Flirt Flamand' speelden zich gedurende 4 dagen 37 evenementen af met ruim 60 Vlaamse auteurs, illustratoren, stripauteurs en vertalers. Van een tekenbattle over slampoëzie tot debatten: de Vlaamse arena zat telkens opnieuw vol met Frans- en Nederlandstalige bezoekers.

© Michiel Devijver

Op de Vlaamse stand verwelkomden we ook 249 leerlingen van 6 tot 15 jaar uit 11 verschillende Brusselse klassen. Twee daarvan werden feestelijk onthaald door koningin Mathilde en Vlaams minister Sven Gatz.

Ook de 8 programma's op de grotere podia van de Foire du Livre werden gesmaakt. Verschillende Vlaamse auteurs werden bovendien uitgenodigd in de programma's van La Première en de RTBF, die live vanaf de Foire du Livre werden uitgezonden. Daarnaast vond nog een professioneel programma plaats voor de Belgische boekensector in het Herman Teirlinckgebouw van de Vlaamse overheid op de site van Tour & Taxis.

DOELSTELLING

De Vlaamse literatuur is nog te weinig bekend bij een Franstalig publiek, vonden de organisatoren van de Foire du Livre. Dat was de belangrijkste drijfveer om Vlaanderen als eregast te vragen. Daarnaast vinden media, uitgevers en instellingen uit Vlaanderen (op Ons Erfdeel na) de weg naar de Brusselse boekenbeurs nog niet, wat resulteert in slechts een klein aantal bezoekers uit Vlaanderen (10%). Het Nederlandstalige publiek in Brussel wordt ook amper bereikt. Een Vlaamse eregast zou een hefboom kunnen betekenen naar een beter evenwicht. Tot slot zou het Vlaamse eregastschap de aanzet kunnen betekenen voor meer samenwerking tussen de Nederlandstalige en Franstalige boekensector in België.

SAMENWERKING

Vlaams minister van Cultuur Sven Gatz was meteen gewonnen voor het idee en gaf Literatuur Vlaanderen eind 2017 de opdracht het eregastschap op de Foire du Livre te organiseren. Het project werd georganiseerd door drie vaste medewerkers, één externe productiemanager (Carla Beeckmans) en één vrijwillige communicatiemedewerker (Elena Moeremans). Literatuur Vlaanderen werkte nauw samen met onder meer Iedereen Leest, deAuteurs, Ons Erfdeel,

internationaal literatuurhuis Passa Porta en andere Brusselse culturele instellingen zoals Muntpunt, Bozar, Art Basics for Children, Kaaitheater, KVS, Midis de la Poésie, het Stripmuseum en de Pianofabriek.

Brusselse schoolkinderen stellen hun literaire krant voor aan koningin Mathilde. © Michiel Devijver

THEMA

Het thema van de eregastpresentatie werd Flirt Flamand, geïnspireerd door de startdag van de Foire du Livre, namelijk 14 februari of Valentijnsdag. Samen met designbureau Shtick ontwikkelden we een speelse campagne: Vlaamse auteurs flirten met een

Franstalig publiek, de Vlaamse boekensector flirt met de Franstalige collega's, de Vlaamse literatuur probeert de Franstalige lezers te verleiden ... Openingszinnen speelden een belangrijke rol: de eerste zinnen die je op een date gebruikt, maar ook de eerste zinnen van boeken (in het Nederlands en het Frans).

Bezoekers konden posters meenemen met verleidelijke boekentips op maat. © Michiel Devijver

BUDGET

Voor het gehele eregastprogramma, waarvan de eerste voorbereidingen startten in februari 2018, kreeg Literatuur Vlaanderen een budget van € 400.000 van Vlaams minister Sven Gatz. € 200.000 werd toegekend vanuit het departement Brussel, € 200.000 vanuit het departement Internationaal Cultuurbeleid.

In totaal kostte het project € 360.824, waarvan € 21.962 al in 2018 werd uitgegeven. Flirt Flamand 2019 werd dus afgesloten met een positief saldo van € 39.176. Daarvan mag Literatuur Vlaanderen € 20.410,38 houden, een bedrag dat gereserveerd werd voor een tweede, kleinere editie van Flirt Flamand in 2020.

NEDERLANDSTALIGE BEZOEKERS

De Flirt Flamandstand kon rekenen op heel wat belangstelling van Franstalige bezoekers, maar ook Nederlandstalige Brusselaars en Vlaamse lezers vonden voor het eerst hun weg naar de Foire du Livre. Uit een bevraging van de Foire du Livre blijkt dat liefst vier keer zoveel bezoekers uit de provincie Antwerpen kwamen (19% van alle Vlaamse bezoekers in 2019 tegenover 5% in 2018). Zowel Frans- als Nederlandstaligen lieten massaal weten hoe blij ze waren met een Vlaamse aanwezigheid op de Foire du Livre in Brussel. 'Eindelijk', was vaak te horen, en 'hopelijk kan dit vanaf nu elk jaar'.

RUIME PERSAANDACHT

Niet alleen de Vlaamse maar zeker ook de Franstalige pers pikte de Vlaamse literatuur en de aanwezigheid op de Foire du Livre op. Zo verschenen verschillende recensies en uitgebreide artikels over Tom Lanoye en Jeroen Olyslaegers in onder meer Le Soir en Le Monde over hun pas verschenen vertalingen van *Zuivering* en

Wil. Er was ook uitgebreide aandacht voor Vlaamse literatuur in het algemeen en Flirt Flamand in het bijzonder in Le Vif/L'Express en L'Echo. Le Soir werkte samen met BOZAR en publiceerde drie verhalen van Franstalige auteurs over Vlaanderen, die ook door De Standaard werden overgenomen.

DUURZAME RELATIE?

Literatuur Vlaanderen werd overweldigd door de vele enthousiaste reacties van media, politiek en publiek. We hopen dan ook dat Flirt Flamand slechts een eerste stap is en dat de culturele dialoog tussen Franstalige en Nederlandstalige auteurs en uitgevers, en de lezers aan beide kanten van de taalgrens, kan worden voortgezet. Met het gedeelte van het saldo van het eregastschap dat Literatuur Vlaanderen mag behouden, plant ze alvast een nieuwe Flirt Flamand, op kleinere schaal, op de Foire du Livre in 2020.

FOIRE DU LIVRE DE BRUXELLES 2018

0 euro inkom
(gratis toegang)

4 dagen

70.000 bezoekers
60% vrouwen
28% jonger dan 35 jaar
47% Brusselaars

10%
bezoekers uit Vlaanderen
87% uit Vlaams-Brabant
5% uit Antwerpen
5% uit Oost-Vlaanderen

17.500 m²
boekenstands

235 standhouders

925 auteurs

320 ontmoetingen
en panelgesprekken

11.500 deelnemers
aan programma's

FOIRE DU LIVRE DE BRUXELLES 2019

0 euro inkom
(gratis toegang)

4 dagen

72.000 bezoekers
67% vrouwen
30% jonger dan 35 jaar
42% Brusselaars

10%
bezoekers uit Vlaanderen
72% uit Vlaams-Brabant
19% uit Antwerpen
6% uit Oost-Vlaanderen

17.500 m²
boekenstands

265 standhouders

1.247 auteurs

325 ontmoetingen
en panelgesprekken

15.000 deelnemers
aan programma's

“ Heel bijzonder was het om als Vlaanderen eens in eigen land eregast te zijn en wel op de Brusselse Foire du Livre. En of ik trots ben op onze Flirt Flamand, waarmee onze Vlaamse auteurs uit alle genres de Franstalige lezer verleidden. De opvallend mooie stand, het goedgevulde en interessante auteursprogramma, de tweetalige boekenwinkel met signeersessies en het B2B-programma konden rekenen op een grote interesse en een warm onthaal bij het Nederlands-, Frans- en meertalige publiek. Wordt vervolgd...

© Andy Huysmans

Rein De Smet
Projectmedewerker

ALTIJD WELKOM

Samen met sterke partners denkt Literatuur Vlaanderen voortdurend na over wat het boekenvak nodig heeft en hoe daaraan gewerkt kan worden. In dit hoofdstuk lees je meer over belangrijke partners van Literatuur Vlaanderen en over de netwerken waarvan ze deel uitmaakt.

Netwerken

BOEKENOVERLEG

Literatuur Vlaanderen coördineert het BoekenOverleg: dé gesprekspartner van de politieke wereld voor thema's die met boeken en literatuur te maken hebben. Dit platform behartigt de gezamenlijke belangen van de boeken- en letterensector, met respect voor de diversiteit en de autonomie van alle spelers die in het BoekenOverleg vertegenwoordigd zijn. In 2019 vergaderde het platform zeven keer met Jos Geysels als voorzitter.

THEMA'S

Deze thema's kwamen aan bod tijdens het BoekenOverleg van 2019:

- voorstelling en lancering van het charter voor inclusie op de Staat van het Boek van 1 april 2019 in het Vlaams Parlement;
- lancering van het verkiezingsmemorandum Leeslijst van het Boekenoverleg naar aanleiding van de Vlaamse, federale en Europese verkiezingen in 2019;
- terugkoppeling met de politieke fracties en het kabinet van de minister van Cultuur;
- officiële vertegenwoordiging in het Cultuuroverleg van de VRT;
- bijdrage tot en standpuntbepaling over activiteiten die met letteren te maken hebben in de bevraging van de VRT. Dit in het kader van een nieuwe beheersovereenkomst tussen de VRT en de Vlaamse Regering;
- Van knelpunt tot speerpunt. Leesmotivatie in de Vlaamse lerarenopleidingen, eindrapport van een kortlopend onderzoek in opdracht van Literatuur Vlaanderen, Iedereen Leest en CANON Cultuurcel: presentatie en terugkoppeling van de resultaten met de ministers van Onderwijs en Cultuur;
- opvolging en faciliteren overleg met betrekking tot juridisch kader van digitale uitlending in bibliotheken;
- analyse en opvolging in aparte werkgroepen van het vorige actieplan leesbevordering, waarbij partners over beleidsdomeinen (Onderwijs, Welzijn, Cultuur) heen samenhangende initiatieven ontwikkelen die inzetten op leesbevordering. Een voorbeeld van zo'n initiatief is Boekstart, uitgerold door Iedereen Leest. De analyse resulteerde in een nieuw actieplan leesbevordering 2019-2024;
- stand van zaken van literaire prijzen;

- overleg met groep educatieve-wetenschappelijke uitgevers over leesplezier in schoolhandboeken;
- afstemming en overleg met de Taalraad (Taalunie) over acties rond begrijpend lezen, technisch lezen en leesmotivatie in het Vlaamse basisonderwijs;
- gesprek en afstemming over de nieuwe cyclus van Creative Europe 2021-2028 met extra aandacht voor letteren;
- input en evaluatie (scholen)programma Boekenbeurs 2019;
- toetreding van VVB (Vereniging van de Vlaamse Boekverkopers) en KBR (Koninklijke Bibliotheek van België).

STAAT VAN HET BOEK

€ 5.238,73

Op 1 april 2019 organiseerde het BoekenOverleg in het Vlaams Parlement al voor de zevende keer de Staat van het Boek, het sectormoment voor organisaties uit het Vlaamse boeken- en letterenveld. De focus lag daarbij op de toekomst. Het BoekenOverleg stelde er het charter voor inclusie voor en presenteerde het memorandum *De leeslijst van het BoekenOverleg. 10 prioriteiten voor 5 jaar beleid* naar aanleiding van de Vlaamse, federale en Europese verkiezingen. De Marokkaans-Nederlandse schrijver Abdelkader Benali leidde het evenement als keynotespreker overtuigend in.

© Michiel Devijver | Iedereen Leest

“ Een roman is een uitnodiging tot begrip, wat men krijgt aangereikt zijn de middelen om tot dat begrip te komen.

Abdelkader Benali

keynotespreker op de Staat van het Boek

LEDEN VAN HET BOEKENOVERLEG

- **Literatuur Vlaanderen**
- **auteursbelangen:** Vlaamse Auteursvereniging (VAV)
- **bibliotheeksector:** Cultuurconnect, Luisterpunt, Vlaamse Vereniging voor Bibliotheek, Archief & Documentatie (VVBAD)
- **commerciële boekensector:** Boek.be, Groep Algemene Uitgevers (GAU), Vereniging van Vlaamse Boekverkopers (VVB)
- **leesbevordering:** Iedereen Leest
- **literair erfgoed:** KANTL, Letterenhuis, Vlaamse Erfgoedbibliotheek
- **literair middenveld:** Behoud de Begeerte, Creatief Schrijven, deBuren, Passa Porta, PEN Vlaanderen, Poëziecentrum, Overleg Literaire Organisatoren (OLO)
- **onderwijs:** CANON Cultuurcel

“ Boeken spelen een cruciale rol in het ontwikkelen, verspreiden en delen van cultuur. Als ze voor iedereen beschikbaar en bereikbaar zijn, dragen ze bij tot een democratische en inclusieve samenleving.

Jos Geysels

voorzitter BoekenOverleg

OVERLEG LITERAIRE ORGANISATOREN

Het Overleg Literaire Organisatoren (OLO) verenigt ruim 170 literaire organisatoren en biedt ruimte voor afstemming, overleg en inspiratie. Het OLO komt een drietal keer per jaar samen. In 2019 stonden onder andere de volgende punten op de agenda:

- afstemming agenda's literaire activiteiten;
- presentatie en bespreking van het onderzoek over het literaire landschap in Vlaanderen en Brussel;
- VRT-stakeholderbevraging;
- traject van Passa Porta om de doelstellingen van het charter voor inclusie concreet te maken;
- cursus literair curatorschap in het kader van het internationaal talentontwikkelingstraject CELA;
- aankondiging van de nieuwe voorzittersverkiezing in 2020;
- terugkoppeling van relevante items uit het BoekenOverleg door OLO-voorzitter Willem Bongers-Dek.

Bij iedere vergadering worden twee organisatoren uitgenodigd voor een nadere kennismaking of om de leden te inspireren met praktijkvoorbeelden. In 2019 maakten de leden van OLO nader kennis met Sylvie Dhaene van Iedereen Leest en Dirk Terry van CANON Cultuurcel. Mourad Bekkour en Rashid Shellak inspireerden OLO met hun verhaal over *'Nuff Said*.

FOLIO

€ 13.000

Het tijdschriftenplatform Folio kreeg in 2019 € 13.000 van Literatuur Vlaanderen. Deze subsidie past in een traject van drie jaar (2017-2019), dat de ondersteuning van Folio als samenwerkingsplatform van de Vlaamse culturele, literaire en erfgoedtijdschriften regelt. Van de Vlaamse Gemeenschap ontvangt Folio hiervoor jaarlijks € 37.000, wat de totale subsidie op € 50.000 per jaar brengt.

In ruil voert Folio deze opdrachten uit:

- intern en extern netwerken en uitwisseling stimuleren;
- gemeenschappelijke communicatie en promotie voeren;
- fysieke en online distributie van de tijdschriften behartigen;
- zakelijke en administratieve diensten samenbrengen.

ENLIT

Literatuur Vlaanderen is lid van het European Network for Literary Translation (ENLIT), dat ze mee hielp oprichten in 2016. Het netwerk bestaat uit 22 organisaties uit 19 landen en regio's. Samen streven zij ernaar om de verschillende literaire stemmen binnen en buiten de grenzen van Europa toegankelijk te maken voor een internationaal publiek.

Op de vergadering van ENLIT in oktober 2019, tijdens de Frankfurter Buchmesse, gaf Literatuur Vlaanderen haar ontslag als voorzitter van het netwerk. De directe reden hiervoor was het ontslag van toenmalig directeur Koen Van Bockstal. De leden benoemden het Noorse NORLA als nieuwe voorzitter.

Ook in 2019 werd een eerste versie van een enquête gefinaliseerd die de profielen van de leden van ENLIT duidelijk moet aftekenen. Deze zal door de nieuwe voorzitter in 2020 worden opgepikt.

LEDEN VAN ENLIT

- **België/Franse Gemeenschap:** Service general des Lettres et du Livre + Fédération Wallonie-Bruxelles
- **België/Vlaanderen:** Literatuur Vlaanderen / Flanders Literature
- **Bulgarije:** Bulgarian National Book Centre
- **Duitsland:** Frankfurt Book Fair + Goethe Institut
- **Estland:** Estonian Literature Centre
- **Finland:** FILFI
- **Frankrijk:** Institut Français + Centre National du Livre
- **Hongarije:** Hungarian Books and Translation Office
- **Ierland:** Literature Ireland
- **Litouwen:** Latvian Authors Association
- **Nederland:** Nederlands Letterenfonds
- **Noorwegen:** NORLA
- **Spanje/Baskenland:** Etxepare Basque Institute
- **Spanje/Catalonië en de Balearen:** Instituto Ramon Llull
- **Verenigd Koninkrijk:** Literature Across Frontiers
- **Verenigd Koninkrijk/Wales:** Wales Literature Exchange
- **Zuidoost Europa:** Traduki
- **Zweden:** Swedish Arts Council
- **Zwitserland:** Pro Helvetia

POËZIETAFEL

De poëzietafel is een netwerk waarin spelers uit Vlaanderen en Nederland geregeld met elkaar afstemmen over poëzieacties, en voornamelijk over de Poëzieweek. Literatuur Vlaanderen woont hiervoor jaarlijks twee tot drie vergaderingen bij in Amsterdam.

Het Nederlandse CPNB, de organisator van de Poëzieweek, liet weten hiermee te stoppen vanaf 2020. CPNB zal de promotie van poëzie integreren in zijn andere landelijke campagnes.

© Andy Huysmans

Matthias Dillen

Beleidsmedewerker poëzie

“ Literatuur Vlaanderen is een van de partners die de Poëzieweek ondersteunt, en daar ben ik best fier op. De organisatie slaagt er jaar na jaar in om poëzie in het alledaagse leven zichtbaar te maken, over lands- en leeftijdsgrenzen heen, en hulde te brengen aan al die mooie verzen die onze taal rijk is!

Samenwerking

NEDERLANDS LETTERENFONDS

Het Nederlands Letterenfonds is een van de belangrijkste strategische en inhoudelijke partners van Literatuur Vlaanderen. De twee organisaties werken graag en veel samen, en stemmen hun werking en beleid waar mogelijk op elkaar af.

Vooraf voor de presentatie van Nederlandstalige literatuur in het buitenland is de samenwerking intensief. Het succesvolle gastlandschap op de Frankfurter Buchmesse in 2016 was daarbij een voorlopig hoogtepunt. De afgelopen jaren sloot Literatuur Vlaanderen aan bij andere grootschalige campagnes van het Nederlands Letterenfonds in Duitsland (Dies ist was wir teilen) en Frankrijk (Les Phares du Nord). Doordat het budget aan Vlaamse kant echter steeds meer onder druk staat, werd die samenwerking in 2019 slechts minimaal uitgevoerd: Literatuur Vlaanderen droeg enkel bij tot de reiskosten van Vlaamse auteurs die in Frankrijk of Duitsland werden uitgenodigd.

Beide organisaties zien er absoluut het belang van in om voor internationale promotie nauwer samen te werken. Maar op dit moment is de disbalans tussen de beschikbare middelen in Nederland en Vlaanderen te groot om van een evenwichtige samenwerking te spreken. In 2019 werd dit al aangekaart bij minister-president Jambon, bij de start van de nieuwe Vlaamse regering.

Gezamenlijke instrumenten in de promotie van onze literatuur zijn de databank van vertalingen van Nederlandstalige literatuur en een databank met geaccrediteerde vertalers uit het Nederlands.

TAALUNIE

In 2018 sloten de Taalunie, het Nederlands Letterenfonds, Literatuur Vlaanderen en het Fonds Podiumkunsten een samenwerkingsovereenkomst af voor literaire prijzen en literair grensverkeer. De samenwerking komt er voor de uitvoering en realisatie van enkele beleidsdoelstellingen van de Taalunie op het gebied van de Nederlandstalige cultuur in het taalgebied.

TOONELSCHRIJFPRIJS

De Toneelschrijfprijs werd in 2019 georganiseerd door het Fonds Podiumkunsten in samenwerking met het Nederlands Letterenfonds. Literatuur Vlaanderen volgde de organisatie van op een afstand mee op en woonde het juryoverleg bij. De jury bestond uit Dennis Meyer (voorzitter), Neske Beks en Rob Vriens.

Zij nomineerden deze teksten:

- *The Wetsuitman* van Freek Mariën;
- *Komt op/Gaat af* van Nico Boon;
- *A Seat at the Table* van Nima Mohaghegh & Saman Amini i.s.m. Ward Kerremans, Yannick Jozefzoon, Werner Kolf;
- *Als vrouwen vrienden zijn* van Hannah van Wieringen.

A Seat at the Table won de Toneelschrijfprijs. De prijs

ter waarde van € 10.000 werd uitgereikt in Theater Bellevue in Amsterdam op 15 september.

Net als in 2018 verbonden Dutch Performings Arts & Literatuur Vlaanderen een extra vertaalprijs aan de uitreiking. Ze lieten Katja Herlemann (Schauspielhaus Frankfurt) de genomineerde teksten meelesen. De tekst die zij selecteerde, *The Wetsuitman* van Freek Mariën, zal integraal in het Duits vertaald worden. De vertaling zal in 2020 worden voorgesteld op het DramatikerInnenfestival in Graz.

In 2020 staat Literatuur Vlaanderen op haar beurt in voor de organisatie van de Toneelschrijfprijs.

LITERAIR GRENSVERKEER

Hoe goed kennen we onze bovenburen? Lezen we al wel eens een boek van een Surinaamse auteur? Werken we in de literaire wereld genoeg samen met onze Nederlandse collega's? Samen met de Taalunie en het Nederlands Letterenfonds wil Literatuur Vlaanderen de grenzen in het Nederlandse taalgebied dunner maken. Daarom ondersteunen ze met de subsidies voor literair grensverkeer leesbevorderende en literaire projecten en initiatieven die de uitwisseling van kennis en expertise stimuleren tussen de verschillende delen van ons taalgebied.

CANON CULTUURCEL

In 2019 werkte Literatuur Vlaanderen voor de tweede keer samen met CANON Cultuurcel (Departement Onderwijs en Vorming) om leesbevorderende auteurslezingen voor een schoolgaand publiek mogelijk te (blijven) maken. Deze samenwerking is een zeer welkome en ook logische stap in het gezamenlijk streven naar het stimuleren van leesmotivatie en -plezier in de klas. Bovendien is deze samenwerking een mooi voorbeeld van een geïntegreerd letterenbeleid in de praktijk.

Uit de jaarlijkse analyse die Literatuur Vlaanderen maakt van alle lezingen die worden ondersteund via www.auteurslezingen.be, blijkt al enkele jaren dat de meeste subsidieaanvragen worden ingediend voor lezingen voor een schoolgaand publiek. In 2019 ging het om bijna 64% van alle gesubsidieerde lezingen. Bovendien stijgt het aantal aanvragen voor (school)lezingen tot nu toe ieder jaar.

Deze positieve ontwikkeling weegt echter steeds zwaarder door op het budget van Literatuur Vlaanderen. Dankzij de € 30.000 die CANON Cultuurcel ter beschikking stelde voor het schooljaar 2018-2019 hoefden we de positieve dynamiek niet af te remmen.

Met een deel van het extra budget (afgerond € 2.000) zetten CANON Cultuurcel en Literatuur Vlaanderen het afgelopen schooljaar samen drie keer een wedstrijd op poten, waarbij klassen uit het lager en secundair onderwijs een gratis auteurslezing konden winnen. De wedstrijden werden telkens gekoppeld aan een bepaald thema of een specifieke periode in het schooljaar (bijvoorbeeld de Jeugdboekenmaand) en werden bekendgemaakt via de social media van Cultuurkuur en Auteurslezingen.be. Op deze manier stimuleren we leerkrachten om cultuureducatie breder te verbinden met een scala aan onderwijsdoelen.

Met de resterende € 28.000 ondersteunde Literatuur Vlaanderen 280 lezingen voor een schoolgaand publiek. Ter vergelijking: tijdens het schooljaar 2018-2019 vroegen scholen in totaal 650 subsidies voor lezingen aan, of € 65.000.

© Michiel Devijver

ELK VERHAAL TELT

Lees hier alles over de projecten die Literatuur Vlaanderen organiseert en ondersteunt om iedereen de kans te geven verhalen te vertellen en te kunnen genieten van het lezen van een boek.

Charter voor inclusie

€ 397,65

Iedereen moet literatuur kunnen ontdekken en verhalen kunnen creëren. Maar niet iedereen krijgt daartoe evenveel kansen of wordt even sterk uitgenodigd om aan literatuur deel te nemen.

Het BoekenOverleg wil daar iets aan doen en schreef daarom een charter voor een inclusieve boekensector. Het nodigt organisaties en mensen in het letteren- en leesbevorderingsveld uit om duurzaam in te zetten op inclusie en diversiteit. Het charter moet hen hiervoor alert maken en aanzetten tot gerichte acties.

Sinds de lancering op 1 april 2019 op de Staat van het Boek ondertekenden al meer dan 170 mensen en organisaties het charter. Zij geven aan actief en bewust te willen inzetten op inclusie en diversiteit en te willen investeren in het publiek van vandaag én dat van de toekomst.

Maar het charter wil meer zijn dan een intentieverklaring. Het wil slimme verbindingen in de sector stimuleren. Zo kunnen ondertekenaars aangeven op welke concrete actiepunten zij de komende jaren willen inzetten. Iedereen wordt bovendien uitgenodigd om uitgewerkte actieplannen en interessante praktijken uit te wisselen.

Every Story Matters

Mede gefinancierd door het
programma Creatief Europa
van de Europese Unie

€ 21.339,50

Literatuur Vlaanderen trekt een Europees project dat de creatie, beschikbaarheid en promotie van inclusieve kinderboeken in Europa wil stimuleren en ondersteunen. Every Story Matters – making books more inclusive wordt mee gefinancierd door Creative Europe en de Europese Unie. Deze vijf internationale partners staan samen met Literatuur Vlaanderen aan de wieg van een unieke samenwerking:

- **Acesso Cultura** (Portugal)
- **Bluedar** (Duitsland)
- **JAKRS Slovenian Book Agency** (Slovenië)
- **Mediart International** (Kroatië)
- **ROSE stories** (Nederland)

Onze samenleving is divers en wordt steeds diverser. Maar die realiteit wordt niet overal weerspiegeld, ook niet in de Europese letteren- en boekensector. Every Story Matters wil daarom op Europees niveau nieuwe, inclusieve verhalen ontwikkelen. Dat zal gebeuren op basis

van de noden en ervaringen van kinderen, via workshops in scholen en bibliotheken van de deelnemende landen. Met de inclusieve verhalen die zo ontstaan, hopen de zes partners nieuwe rolmodellen te creëren voor een jong en divers publiek. De verhalen zullen een plaats krijgen op internationale boekenvakbeurzen (Frankfurter Buchmesse en Bologna Children's Book Fair), maar ook op festivals, tijdens lezingen en in scholen.

In de zomer van 2019 werd de aanvraag voor het Europese project definitief goedgekeurd door Creative Europe met een score van 80%. In totaal waren 346 projectaanvragen ingediend. Every Story Matters was één van de 87 projecten die de selectie haalden en daarvoor € 199.740 toegekend kreeg. In 2019 werd daarvan slechts € 21 339,50 besteed.

Every Story Matters kende in november 2019 de officiële aftrap met een conferentie in Lissabon. Uitgevers, bibliotheekmedewerkers, leesbevorderaars, leerkrachten en vele anderen konden luisteren naar keynotes en panelgesprekken over diversiteit, met internationale experts. Sprekers uit het Verenigd Koninkrijk, Zweden,

Denemarken, Nederland en Portugal lichtten toe hoe je vanuit verschillende posities in het literaire veld kunt bouwen aan inclusie.

Behalve training voor professionals zal Every Story Matters via een talentontwikkelingsprogramma ook inzetten op de creatie van nieuwe verhalen. In december werd een open oproep gelanceerd in de zes landen die deel uitmaken van het project: België (Vlaanderen & Brussel), Nederland, Duitsland, Portugal, Slovenië en Kroatië. Meer dan 170 beginnende illustratoren en schrijvers dienden hun aanvraag in. In januari 2020 werd de selectie bekendgemaakt.

Conferentie van Every Story Matters in Lissabon © Márcia Lessa

© Andy Huysmans

Stefanie Luppens
Projectmedewerker
Every Story Matters

“ Tijdens de kick-offconferentie van Every Story Matters in Lissabon gaf Noemi officieel de fakkel van het project door aan Yannick en mij. Dat we daar voor het eerst alle partners van het project *in real life* hebben ontmoet, was voor mij een hoogtepunt!

Iedereen Leest

€ 1.207.650 waarvan
€ 270.000 via provinciale middelen

In een geïntegreerd letterenbeleid neemt leesbevordering een cruciale positie in. Om dat leesbevorderingbeleid te stroomlijnen en een optimale samenwerking te garanderen sloten Iedereen Leest en Literatuur Vlaanderen een beheersovereenkomst af, die loopt van 2016 tot 2020. In de loop van 2019 werd die beheersovereenkomst met een jaar verlengd zodat beide organisaties hun plannen voor de komende jaren beter op elkaar kunnen afstemmen. Om voluit te kunnen inzetten op een nauwe samenwerking overlegt het team van Literatuur Vlaanderen geregeld met het team van Iedereen Leest, en heeft ook de adviescommissie letteren en samenleving jaarlijks een gesprek met de organisatie.

Enkele acties van Iedereen Leest in 2019:

- De groei van de Kinder- en Jeugdjury zette door, vooral op scholen en bij de jongste lezers. Meer leesgroepen schoten uit de startblokken. Vrijwillige leesbegeleiders kregen tijdens vormingsdagen expertise aangereikt.
- De samenwerking tussen Iedereen Leest en Steunpunt Cultureel Erfgoed FARO werd versterkt om tijdens Erfgoeddag 2020 meer aandacht te kunnen geven aan voorlezen en vertellen. Iedereen Leest organiseerde daartoe informatiesessies voor culturele erfgoedactoren.
- 2019 was voor Iedereen Leest een jaar van innovatie en optimalisatie, onder andere via piloottrajecten die inzetten op leesplezier en stimulerende leesomgevingen op school. De problematiek van leesmotivatie in de Vlaamse lerarenopleidingen werd in kaart gebracht door de Universiteit Antwerpen, in opdracht van Literatuur Vlaanderen, CANON Cultuurcel en Iedereen Leest.

© Michiel Devijver | Iedereen Leest

221 BOEKSTART-GEMEENTEN

In 2019 steeg het aantal Boekstart-gemeenten tot 221. Daar krijgen jonge ouders via het consultatiebureau van Kind en Gezin of via de bibliotheek twee keer een boekenpakket en informatie over voorlezen en de bibliotheek, nog voor hun peuter naar school gaat. Zo ontdekken ze heel vroeg boekjes voor hun baby én het aanbod in de bibliotheek. Voor dit waardevolle project kreeg Iedereen Leest in 2019 via Literatuur Vlaanderen € 270.000 vanuit de overgedragen provinciale middelen.

Tijdens de Week van de Opvoeding organiseerde Iedereen Leest een eerste Vlaamse Boekstart-dag, waarbij bibliotheken werden aangemoedigd om hun deuren open te zetten voor de jongste doelgroep.

Op die manier wordt de boodschap ‘zo vroeg mogelijk starten met (voor)leesplezier’ kracht bijgezet.

Vlaams actieplan leesbevordering

In 2019 werkte het BoekenOverleg het actieplan Leesbevordering 2.0 uit. Het is de verderzetting van een eerdere versie van het plan, dat toenmalig minister van Cultuur Sven Gatz voorstelde op de Staat van het Boek in 2017. Doel van het plan? Acties opzetten voor de jaren 2017-2019 om het leesklimaat in Vlaanderen positief te beïnvloeden. Leesplezier is daarin een centraal begrip, want zonder leesplezier geen sterke leescultuur.

Afgelopen jaar bleek een update van het plan aan de orde. Recente alarmerende peilingen en onderzoeksrapporten over de lees-en taalvaardigheid van kinderen en jongeren en de geletterdheid van volwassenen sterkten het BoekenOverleg in de overtuiging dat dringende actie nodig is en blijft. Ook in zijn memorandum *De leeslijst van het BoekenOverleg* ziet het BoekenOverleg leesbevordering als een prioriteit. Het actieplan 2.0 onderstreept dit.

Het plan vertrekt vanuit noden en knelpunten die zich vandaag (en al vele jaren) stellen. De focus ligt op sensibilisering, deskundigheidsbevordering, inclusie, innovatie en op het stimuleren van structurele

samenwerkingen over beleidsdomeinen heen. Als een open en dynamisch raamwerk wil het bijdragen aan een impactvol leesbevorderingsbeleid en zo een meer leesvaardige toekomst voor iedereen mogelijk maken. Het actieplan wil zo de rol van leesplezier en lezen in het algemeen beklemtonen en stuurt aan op meer aandacht voor domeinoverschrijdend beleid en acties.

Naar aanleiding van een overleg met Vlaams minister van Cultuur Jan Jambon begin 2020 verzamelde het BoekenOverleg bijkomende informatie en context in een aanvullende nota. Daarin ligt de focus op de effecten en de impact van de acties en worden goede praktijken aangehaald die als hefboomprojecten kunnen worden beschouwd naar een sterke en brede leescultuur in Vlaanderen.

Scholenproject Boekenbeurs

€ 10.100,61

November staat elk jaar met stip in de agenda van het auteurslezingenteam van Literatuur Vlaanderen. Ze tekenen dan present voor het scholenprogramma op de Antwerpse Boekenbeurs. Op donderdag 7 en vrijdag 8 november 2019 maakten ruim 2.600 scholieren er kennis met 72 auteurs, illustratoren en slamdichters. Alle jongeren ontmoetten twee auteurs voor een korte lezing of een speeddate.

De auteursontmoetingen zijn een initiatief van Boek.be, CANON Cultuurcel, Iedereen Leest en Literatuur Vlaanderen. Zij stellen middelen ter beschikking om het programma mogelijk te maken en komen al vanaf het voorjaar regelmatig samen in een werkgroep om alles praktisch en inhoudelijk uit te denken.

Voor het team van Literatuur Vlaanderen is het scholenprogramma een goede gelegenheid om auteurs te ontmoeten met wie ze anders vooral telefonisch of via mail contact hebben. Ook de auteurs gaven aan dat ze niet alleen de gesprekken met de leerlingen leuk vonden, maar ook de gelegenheid om hun collega-auteurs te ontmoeten en ervaringen uit te wisselen – dubbel interessant dus.

“ Op de Boekenbeurs in Antwerpen lieten we weer duizenden leerlingen kennismaken met auteurs, illustratoren en slamdichters. Samen met onze partners (Iedereen Leest, CANON Cultuurcel en Boek.be) hebben we hiervoor veel werk verzet, dat enorm loont!

Lore Piers
Ondersteuning
auteurslezingen

© Andy Huysmans

Voorleestoer Sint-Niklaas

€ 10.000

Beoordeling: adviescommissie auteurslezingen

Organisatoren die verschillende kort opeenvolgende auteurslezingen plannen met een of meerdere auteurs (bijv. een auteurstournee) konden in 2019 een overkoepelende aanvraag indienen voor de verschillende lezingen samen. In 2019 werd de Voorleestoer in Sint-Niklaas op deze manier ondersteund.

Het Instituut Heilige Familie Sint-Niklaas en de bibliotheek van Sint-Niklaas organiseerden op 6 mei 2019 voor de vijfde keer een voorleestoer voor jongeren van het tweede jaar van alle richtingen en netten van de secundaire scholen uit Sint-Niklaas. Op die dag zetten meer dan 1.600 14-jarigen met hun leerkrachten en 52 auteurs, illustratoren, vormgevers, striptekenaars en cartoonisten de stad Sint-Niklaas op literaire stelten. De auteurs ontvingen een honorarium van € 150 per dagdeel of € 300 per dag. Literatuur Vlaanderen droeg per deelnemende auteur € 200 subsidie bij.

Dynamische canon

€ 20.000

Literatuur Vlaanderen zette in 2019 zijn samenwerking met de KANTL voort rond de literaire canon. De ‘dynamische canon van de Nederlandstalige literatuur vanuit Vlaams perspectief’ werd in 2015 gelanceerd en bestaat uit 51 werken. Er werd een website gelanceerd en een canonboek waarin de geselecteerde auteurs en werken werden voorgesteld.

Iedere vijf jaar wordt de lijst onderworpen aan een onderhoud. Sommige titels verdwijnen, en andere maken hun opmaak. De volgende revisie is gepland voor 2020.

De KANTL beheert de website van de literaire canon en organiseert daarnaast geregeld activiteiten voor een breed publiek rond de 50+1 klassiekers. Ook vinden studiedagen voor leerkrachten plaats die hen inspireren om literair erfgoed op een boeiende manier in de klas in te zetten. De canon is een gids, een inspiratie en een

belangrijke schakel in een beleid van leesbevordering. Hij is een leidraad voor leraren, leesclubs, bibliothecarissen, uitgevers, theatermakers, cultuurministers, televisiemakers en andere lezers.

De KANTL organiseerde in 2019 onder meer deze acties rond de canon:

- Publieksevenementen rond de literaire canon, zoals een literaire canonavond tijdens het Jubileumfeest ‘100 jaar neerlandistiek in Keulen’ met Annelies Verbeke en Charlotte Van den Broeck, een meerdaags programma op Theater Aan Zee, en de Nacht van de Canon op 19 oktober 2019 in KANTL.
- Verder werd de website www.litterairecanon.be aangevuld met informatie over de 51 canonwerken en vertaald in het Engels en het Frans.

COMMUNICATIE

Nieuwe huisstijl en website

Huisstijl **€ 25.611,50** (€ 6.804,84 afschrijving 2019)

Website: **€ 55.997,59** (€ 6.324,37 afschrijving 2019)

Op 26 september 2019 lanceerden we Literatuur Vlaanderen: een nieuwe naam voor het Vlaams Fonds voor de Letteren, met een nieuwe huisstijl en website. Designbureau Dog & Pony stond in voor de vormgeving, die een vervolg werd op het eerder gelanceerde Flanders Literature voor de promotie van Vlaamse literatuur in het buitenland. Communicatiebureau Shtick maakte er enkele campagne filmpjes bij. Websitebouwer Wieni, de makers van flandersliterature.be, creëerden ook literatuurvlaanderen.be.

MEER DAN EEN FONDS

Literatuur Vlaanderen ontstond in 1999 onder de naam Vlaams Fonds voor de Letteren. Sinds de oprichting veranderde het takenpakket zo sterk dat de naam 'fonds' de lading niet langer dekte en niet meer aansloot bij de dynamiek van de organisatie. Literatuur Vlaanderen ondersteunt de letterensector in Vlaanderen nog steeds met subsidies voor auteurs, vertalers, uitgevers en organisatoren. Maar ze speelt ook een belangrijke rol in het bijeenbrengen van de vele spelers in de boekensector. Ze stimuleert hen om over beleidsdomeinen en grenzen heen te kijken en hecht veel belang aan het (samen) werken aan een rijk en divers literair landschap met een ruim en inclusief boekenaanbod.

OPEN, KLANTGERICHT, DYNAMISCH EN BENADERBAAR

Bij de lancering hoorde een imagocampagne die Literatuur Vlaanderen toont als de organisatie die ze is: open, klantgericht, dynamisch en benaderbaar.

© Andy Huysmans

Anja Goyens
Communicatie

“ De omschakeling die we hebben gemaakt in de toon en stijl van onze communicatie, van Vlaams Fonds voor de Letteren naar Literatuur Vlaanderen, dat was ook: van stijf, ontoegankelijk en onoverzichtelijk naar vlot, uitnodigend en helder!

DUIDELIJK, HELDER, TRANSPARANT

De nieuwe website is duidelijk, helder, verfrissend. Het is bovendien een handig werkinstrument.

- De vier belangrijkste doelgroepen van Literatuur Vlaanderen, **auteurs, vertalers, organisatoren en uitgevers**, zullen zich aangesproken voelen en sneller dan ooit vinden wat ze zoeken.
- Het **team van Literatuur Vlaanderen** staat al jaren klaar en helpt iedereen graag met vragen. Op de nieuwe website wordt het allemaal nog veel duidelijker: je ziet meteen wie jou met een bepaalde vraag kan helpen.
- Bezoekers van de website kunnen een **kijkje achter de schermen** van Literatuur Vlaanderen nemen en krijgen een antwoord op vragen als: Hoe werken adviescommissies? Hoe steunt Literatuur Vlaanderen Vlaamse boeken in vertaling? Wie beoordeelt je subsidieaanvraag? Wie logeert er in het Vertalershuis?

“ Ik ben blij dat ik heb kunnen bijdragen aan de moderne en toegankelijke huisstijl en website en ik ben vooral trots op de pagina toegekende steun waar duizenden toegekende subsidies nu gemakkelijk terug te vinden zijn!

- De website is, tot slot, een **voorbeeld van de transparantie** waar Literatuur Vlaanderen voor staat. Op de pagina ‘Toegekende steun’ kun je zoeken in een overzicht van alle subsidies die zijn toegekend vanaf het ontstaan van de organisatie in 1999. Wil je weten welke auteurs en vertalers het afgelopen jaar op een werkbeurs konden rekenen, welke boektitels Literatuur Vlaanderen steunde in vertaling of welke leesbevorderende evenementen financiële ondersteuning kregen over de jaren heen? Zoek op subsidieregeling, kies een doelgroep en periode en vind alle toegekende subsidies!

Esther de Gries

Communicatie

Online communicatie

DIGITAAL AANVRAAGLOKET

€ 80.085,78 (€ 15.514,49 afschrijving 2019)

In 2019 vroeg je bij Literatuur Vlaanderen subsidie nog op papier aan. Geleidelijk aan zullen we overschakelen naar digitaal aanvragen. Op die manier willen we de papierberg verkleinen en het aanvraagproces gebruiksvriendelijker maken voor de aanvragers, commissieleden en eigen medewerkers.

AXI nv ontwikkelt voor Literatuur Vlaanderen een digitaal aanvraagloket. In het najaar van 2019 werd een testversie gelanceerd voor de aanvragen van buitenlandse organisatoren en uitgevers (voor travel grants en translation grants).

Begin januari 2020, na een grondige testfase, lanceerden we het loket My Flanders Literature officieel voor de internationale regelingen. In de loop van 2020 zullen we ook een Nederlandstalige loket lanceren, Mijn Literatuur Vlaanderen, voor de overige subsidieregelingen. Dat zal gefaseerd gebeuren.

PERSBERICHTEN

- 14.01.2019** [Programma Flirt Flamand bekend](#)
- 22.03.2019** [Ook aspirant-leraren lezen minder boeken](#)
- 01.04.2019** [BoekenOverleg presenteert Memorandum en inclusiecharter](#)
- 15.05.2019** [Beurzen voor Vlaamse auteurs stijgen met € 54.600](#)
- 11.06.2019** [Genomineerden Toneelschrijfprijs2019 bekend](#)
- 22.08.2019** [Koen Van Bockstal verlaat VFL voor UNICEF](#)
- 26.09.2019** [Vlaams Fonds voor de Letteren wordt Literatuur Vlaanderen](#)
- 29.11.2019** [Paul Hermans nieuwe directeur van Literatuur Vlaanderen](#)

WEBSITES

www.literatuurvlaanderen.be

www.flandersliterature.be

www.auteurslezingen.be

DIGITALE NIEUWSBRIEVEN

10 nieuwsbrieven over
Literatuur Vlaanderen

7 nieuwsbrieven over
auteurslezingen

SOCIALE MEDIA

FACEBOOK

Aantal volgers
op 01.01.2019

Aantal volgers
op 31.12.2019

 Literatuur Vlaanderen
@literatuurvlaanderen

2.918

3.316

 Flanders Literature
@flandersliterature

4.938

5.054

 Vertalershuis Antwerpen
@vertalershuis

440

460

 Auteurslezingen
@auteurslezingen.be

928

1.014

INSTAGRAM

Aantal volgers
op 05.03.2019

Aantal volgers
op 05.03.2020

 Literatuur Vlaanderen
@literatuurvlaanderen

1.153

1.552

 Flanders Literature
@flandersliterature

710

918

Publicaties

Terugblik op Flirt Flamand. Vlaanderen eregast op de Foire du Livre de Bruxelles.

Een verslag van Flirt Flamand, een literair feest van vier dagen in een opvallend, aantrekkelijk en uitnodigend eregastpaviljoen. Meer dan zestig auteurs en vertalers ontmoetten hun lezers en Franstalige collega's.

Jaarverslag 2018

Het jaarverslag van Literatuur Vlaanderen biedt een gedetailleerd overzicht van alle subsidietoekenningen, gerealiseerde projecten en beleidsbeslissingen in 2018. Daarnaast worden alle initiatieven en inspanningen beschreven die het team in 2018 leverde voor de promotie van literatuur uit Vlaanderen in binnen- en buitenland.

Een auteurslezing organiseren, hoe moet dat?

Literatuur Vlaanderen ondersteunt organisatoren die een auteur uitnodigen met een subsidie van € 100 per lezing. Maar hoe begin je aan de organisatie van een auteurslezing? Literatuur Vlaanderen maakte een handig draaiboek met helder stappenplan.

Trimaran

Trimaran is een poëziemagazine ontstaan uit een samenwerking tussen Kulturstiftung Nordrhein-Westfalen, het Nederlands Letterenfonds en Literatuur Vlaanderen. Het initiatief wordt ondersteund door de uitgeverijen Lilienfeld Verlag en Poëziecentrum. Het magazine is het resultaat van een samenwerking tussen twee Duitse dichters en een Vlaamse en Nederlandse dichter, die carte blanche kregen om samen iets tot stand te brengen. De samenwerkende duo's waren Erik Spinooy en Ulrich Koch, Annelie David en Esther Kinsky.

Poetry International Web

Poetry International Web is een partnerschap tussen Poetry International Foundation en Literatuur Vlaanderen. De naam werd in 2019 gewijzigd in Poetry International Archives. Literatuur Vlaanderen vult de site jaarlijks aan met Engelse vertalingen van dichters uit Vlaanderen. In 2019 werden profielen van vier dichters toegevoegd of geüpdatet:

- Tom Lanoye
- Joost Decorte
- Annemarie Estor
- Peter Holvoet-Hanssen

“ In de zomer van 2019 zag het eerste nummer van Trimaran het licht na jarenlang voorbereiden en plannen smeden. Als één van de trekkers van dit poëziemagazine voor Duitsland, Vlaanderen en Nederland ben ik daar best trots op!

© Andy Huysmans

Patrick Peeters

Promotie poëzie en non-fictie in het buitenland

Lyrikline

Lyrikline is een online platform waarop gedichten te beluisteren en te lezen zijn in de oorspronkelijke taal en in vertaling. Literatuur Vlaanderen is verantwoordelijk voor het aanleveren van materiaal over Nederlandstalige dichters uit België.

In 2019 werden van de volgende dichters nieuwe gedichten toegevoegd:

- **Dominique De Groen**: 8 nieuwe gedichten
- **Andy Fierens**: 5 nieuwe gedichten
- **Tom Van de Voorde**: 12 nieuwe gedichten

LYRIKLINE VIERT 20STE VERJAARDAG

Lyrikline, een online platform waarop gedichten verschijnen met hun vertalingen, bestond 20 jaar in 2019. Bijzonder is dat je de dichters hun gedichten kunt horen voorlezen in hun moedertaal. Literatuur Vlaanderen vervult de rol van redacteur voor Vlaanderen en vult de website geregeld aan.

Op 1 april 2019 vond in het Haus für Poesie in Berlijn een Belgische avond plaats met optredens van Dominique De Groen en Andy Fierens. Voor Wallonië waren Lisette Lombé en Gioia Kayaga te gast.

Tijdens het Poesiefestival Berlin werd Lyrikline ook gevierd. Uit Vlaanderen was Tom Van de Voorde te gast tijdens Lyrikline Late Night.

Dichters Andy Fierens en Dominique De Groen in het Haus für Poesie. © gezett

NIEUWE BOEKENFICHES OP FLANDERSLITERATURE.BE

CIJFERS

Balans

ACTIVA

Bij de immateriële vaste activa is er een toename van € 138.300 bij software, een gevolg van de investering voor het digitale aanvraagportaal, de nieuwe website www.literatuurvlaanderen.be en de nieuwe huisstijl voor Literatuur Vlaanderen.

Bij de materiële vaste activa is er een toename van € 32.000 bij hardware. Dat vloeit voort uit de aankoop van een nieuwe server en een nieuwe kopieermachine. Voorts werd er een som van € 174.243,37 genoteerd bij vaste activa in aanbouw. Dit zijn investeringen in ons nieuwe pand Hotel Dumont in de vorm van instandhoudingswerken en erelonen voor architecten die zullen worden afgeschreven bij ingebruikname van het gebouw.

Bij de vorderingen op ten hoogste één jaar staat in de categorie 'te ontvangen subsidies' een bedrag van € 950.000, een verhoging van € 200.000 ten opzichte van 2018. Dat is de investeringssubsidie van FoCI voor de verbouwing en inrichting van ons nieuwe pand. De betaling zal gefaseerd gebeuren vanaf de start van de bouwwerken.

Bij de overlopende rekeningen is het bedrag van de over te dragen subsidieregelingen licht afgenomen met € 22.000. Dat brengt het totaal van over te dragen subsidieregelingen nu op € 767.318. Het totaalbedrag zijn subsidies die zijn toegekend, maar nog niet (volledig) zijn uitbetaald. Daarin zitten onder meer subsidietoezeggingen voor vertaalsubsidies en productiesubsidies (effectief te betalen na publicatie van die vertaling door een (buitenlandse) uitgeverij). Daarnaast gaat het over openstaande subsidiesaldi van 10% (literaire organisaties, manifestaties, projecten leesbevordering en literaire tijdschriften) die pas na goedkeuring van het werkingsverslag worden betaald.

PASSIVA

Op 31.12.2019 bedraagt het eigen vermogen € 873.032,11. Dat is een stijging van € 81.000. De stijging is onder meer toe te schrijven aan de opname vanuit de bestemde reserves en aan een toevoeging aan de voorzieningen:

- opname van € 10.000 voor de ontwikkeling van een nieuwe huisstijl en een vernieuwde Nederlandstalige website literatuurvlaanderen.be;
- opname van € 30.000 voor ontwerpkosten, advocaatkosten en andere consultancy gerelateerd aan de voorbereiding van het verhuizings- en verbouwingsdossier;
- opname van € 760 voor tijdelijke medewerkers via een BIS-contract voor assistentie bij de facturatie in de piekperiode tijdens de jeugdboekenmaand;
- opname van € 10.000 voor de voorbereidingen, het design en de programmatie van het digitaal aanvraagplatform voor subsidieaanvragen;
- toevoeging van € 200.000 aan de investeringssubsidies voor de verbouwingen aan het nieuwe pand.

Daarnaast is het overgedragen resultaat van het boekjaar 2019 met € -140.697,11 voor het tweede jaar op rij negatief.

De schulden op ten hoogste één jaar zijn met € 321.000 toegenomen. Dat komt enerzijds door een negatief fictief banksaldo. Anderzijds was er een afname van de schulden op bezoldigingen en sociale lasten en door een afname van de te betalen werkingstoelagen in de leverancierslijst.

Het balanstotaal van Literatuur Vlaanderen bedraagt op 31.12.2019 € 2.359.862,23. Dat is een stijging van € 362.222,77 als gevolg van de hierboven geschetste positieve en negatieve bewegingen.

		ACTIVA	31.12.2019	31.12.2018
11		VASTE ACTIVA	414.783,77	135.205,16
II.		IMMATERIELE VASTE ACTIVA	143.035,16	44.982,24
	214	software	450.365,07	312.013,76
	2149	geb. afschrijving software	-307.329,91	-267.031,52
III.		MATERIELE VASTE ACTIVA	257.551,92	76.049,36
C.		MEUBILAIR EN ROLLEND MATERIEEL	58.317,83	48.034,82
	243	hardware	227.815,49	195.854,31
	2439	geb. afschrijving hardware	-176.523,24	-156.329,43
	244	kantoormeubilair	129.555,20	129.555,20
	2449	geb. afschrijving meubilair	-122.529,62	-121.045,26
E.		OVERIGE VASTE MATERIELE ACTIVA	24.990,72	28.014,54
	2610	Inrichting geh. gebouwen	60.476,38	60.476,38
	2619	geb. afschrijving inrichting gebouwen	-35.485,66	-32.461,84
F.		VASTE ACTIVA IN AANBOUW EN VOORUITBETAL.	174.243,37	0,00
	27010000	VA in aanbouw	174.243,37	0,00
IV.		FINANCIELE VASTE ACTIVA	14.196,69	14.173,56
C.		ANDERE FINANCIELE VASTE ACTIVA	14.196,69	14.173,56
	2.	VORDERINGEN EN BORGTOCHTEN IN CONTANTEN	14.196,69	14.173,56
	2880	huurwaarborg	11.815,05	11.791,92
	28800	huurwaarborg Vertalershuis	2.183,33	2.183,33
	2881	provisie sociaal secretariaat	198,31	198,31
		VLOTTENDE ACTIVA	1.945.078,46	1.862.434,30
VII.		VORDERINGEN OP TEN HOOGSTE EEN JAAR	1.033.407,42	842.990,84
A.		HANDELSVORDERINGEN	83.407,42	71.740,84
	400000	klanten	83.407,42	71.740,84
B.		OVERIGE VORDERINGEN	950.000,00	771.250,00
	413910	te ontvangen subsidies	950.000,00	771.250,00
IX.		LIQUIDE MIDDELEN	3.736,31	150.618,28
	550011	INGREK FICT SALDO	0,00	145.839,03
	55020	ING Debetrekening	1.712,22	1.997,30
	5550	postchequerekening	1.755,71	1.859,59
	5701	kantoorkassa	284,48	684,02
	5705	voorraad frankeermachine	298,78	478,82
	575	maaltijdcheques	16,00	16,00
	5800551	wachtrekening niet toegewezen bet 550010C	-330,88	-256,48
X.		OVERLOPENDE REKENINGEN	907.934,73	868.825,18
	490	over te dragen kosten	140.221,02	79.019,69
	490100	over te dragen subsidieregeling	767.318,71	789.410,49
	49100000	verkregen opbrengsten	395,00	395,00
		TOTAAL ACTIVA	2.359.862,23	1.997.639,46

		PASSIVA	31.12.2019	31.12.2018
21		EIGEN VERMOGEN	873.032,11	791.964,24
IV.		RESERVES	63.729,22	114.601,77
D.		BESCHIKBARE RESERVES	63.729,22	114.601,77
	1334	bestemde reserve huisstijl en website	0,00	10.000,00
	1335	bestemde reserve verhuis	26.859,01	56.971,56
	1337	bestemde reserve proj onderst personeel	14.870,21	15.630,21
	1338	bestemde reserve e-aanvraagportaal	22.000,00	32.000,00
V.		OVERGEDRAGEN RESULTAAT	-140.697,11	-72.637,53
	140100	resultaat vh boekjaar	-140.697,11	-72.637,53
VI.		VOORZIENINGEN	950.000,00	750.000,00
	151000	investeringssubsidie Letterenhuis	950.000,00	750.000,00
		VREEMD VERMOGEN	1.484.691,51	1.205.675,22
IX.		SCHULDEN OP TEN HOOGSTE EEN JAAR	1.366.213,01	1.044.780,27
B.		FINANCIELE SCHULDEN	379.543,27	0,00
	1.	KREDIETINSTELLINGEN	379.543,27	0,00
	433	zichtrekening fict saldo	379.543,27	0,00
C.		HANDELSCHULDEN	61.539,35	60.437,36
	1.	LEVERANCIERS	61.539,35	60.437,36
	440000	leveranciers	52.972,22	54.635,73
	444000	te ontvangen facturen	8.567,13	5.801,63
E.		SCHULDEN	146.181,68	183.302,42
	1.	BELASTINGEN	21.090,14	37.159,08
	453	ingehouden voorheffingen	-124,56	14.327,81
	4530002	ingehoudenvoorheffing commissieleden, bestuurders	20.511,81	22.713,38
	4530006	voorheffing auteursrechten	702,89	117,89
	2.	BEZOLDIGING EN SOCIALE LASTEN	125.091,54	146.143,34
	454	RSZ bijdrage groepsverzekering	5.202,59	1.184,83
	45401	RSZ persoonlijke bijdragen	32.155,41	26.077,82
	45402	RSZ patronale bijdragen	-20.265,78	-2.943,22
	455	te betalen bezoldigingen	1.106,31	1.058,93
	455001	te betalen vakantiegeld	103.061,45	117.533,30
	459	andere sociale schulden/medische kosten	3.831,56	3.231,68
F.		OVERIGE SCHULDEN	778.948,71	801.040,49
	481	te betalen werkingsdotaties	11.630,00	11.630,00
	48110	te bet werktoel in lev lijst	767.318,71	789.410,49
X.		OVERLOPENDE REKENINGEN	118.478,50	160.894,95
	493	over te dragen opbrengsten	118.478,50	160.894,95
		TOTAAL PASSIVA	2.357.723,62	1.997.639,46
	31.12.2019	WINST	2.138,61	

Resultatenrekening

OPBRENGSTEN

De basisdotatie van de Vlaamse overheid voor de werking van Literatuur Vlaanderen zoals beschreven in de beheersovereenkomst bedraagt € 6.713.000. In dat bedrag zijn de overdracht van de provinciale middelen en indexering op de werkingskosten inbegrepen, alsook een eenmalige extra bijdrage van € 50.000 om extra vertalingen uit het Nederlands mogelijk te maken, een gevolg van de ALMA voor Bart Moeyaert. De andere werkingstoelage van de Vlaamse overheid bedroeg € 241.000. Daarvan was € 200.000 bedoeld voor Flirt Flamand en kwam € 30.000 via CANON Cultuurcel voor de organisatie van auteurslezingen in scholen. Het restbedrag is toe te schrijven aan correcties met betrekking tot indexeringen.

Net zoals in de voorbije jaren vormden de auteurslezingen ook in 2019 een belangrijke inkomstenbron. Daarbij gaat het – voor een helder begrip – niet om extra inkomsten voor de dagelijkse werking van Literatuur Vlaanderen, maar wel om opbrengsten die voortkomen uit de unieke loketfunctie die Literatuur Vlaanderen opneemt in de ondersteuning van auteurslezingen.

Sinds 2014 ontvangen auteurs naast de subsidie van hun auteurslezing ook de bijdrage van de organisator en de transportkosten in één betaling, rechtstreeks via Literatuur Vlaanderen. Literatuur Vlaanderen inde daarvoor in 2019 in totaal € 527.733,08 aan bijdragen voor de auteurs bij de organisatoren van auteurslezingen. Een stijging van € 55.000 ten opzichte van 2018. Als je dat afzet tegen het subsidiebedrag van € 319.500, dan komt daar voor elke euro die Literatuur Vlaanderen investeert in de lezingen via de markt nog eens € 1,65 bovenop. De subsidies voor auteurslezingen hebben op die manier een groot hefboomeffect voor het inkomen van auteurs.

Via de Taalunie ontvingen we in 2019 een bijdrage van € 67.500 voor de organisatie van de subsidieregeling voor literair grensverkeer tussen Vlaanderen en Nederland. Via de stad Antwerpen ontvangen we een bijdrage van € 5.000 voor het Vertalershuis. Voor de organisatie van Flirt Flamand werd er ook € 161.000 overgedragen van het bedrag van € 200.000 dat in 2018 al was toegekend. De overige opbrengsten hebben te maken met subsidies die niet (volledig) werden betaald of met het recupereren van kosten bij partners.

KOSTEN

De totale uitgaven voor subsidies en projecten in 2019 liggen € 208.000 hoger dan in 2018. Naast een aantal kleinere verschuivingen op het niveau van de verschillende subsidieregelingen en projecten zijn dit de voornaamste redenen voor de toename:

- een toename bij de werkbeurzen voor literaire auteurs van € 50.000;
- een toename van € 13.000 bij de subsidies voor auteurslezingen;
- een afname van € 11.000 bij de projectbeurzen vertalers;
- een afname van € 30.000 bij de literaire manifestaties;
- een daling van € 60.000 bij de projecten leesbevordering;
- een daling van bijna € 18.000 bij de literaire tijdschriften. Dat is het gevolg van een afbouwscenario in het subsidiereglement, waarbij de maximale subsidie voor een literaire tijdschrift stapsgewijs wordt teruggebracht naar € 30.000;
- een toename bij translations grants en grants for illustrated books van respectievelijk € 27.000 en € 54.000;
- een daling bij poetry grants van bijna € 35.000;
- de realisatie van Flirt Flamand, de campagne die Vlaanderen als eregast presenteerde op de Foire du Livre van Brussel in februari 2019, voor een bedrag van meer dan € 300.000;

- de start van het Europese project Every Story Matters voor een bedrag van ruim € 21.000.

De totale overhead van Literatuur Vlaanderen bedraagt in 2019 21,4% van alle kosten. Dat ligt in de lijn van de overheadkosten in 2018. Binnen die overhead bedragen de personeelskosten 14,7%. In absolute cijfers is er een stijging in de personeelskosten van € 80.000. Dat is te verklaren door de loonindexeringen en loonaanpassingen en door de aanwerving van extra personeel voor de organisatie van Flirt Flamand en het Europese project. De beheersovereenkomst bepaalt een streefcijfer van 25% voor algemene werkingskosten. Met 21,4% blijft Literatuur Vlaanderen daar ruim onder.

RESULTAAT

Het operationele jaarresultaat van de werking van Literatuur Vlaanderen voor 2019 komt uit op een negatief bedrag van € -118.932,13. Voor de jaarafsluiting werd ook de onttrekking aan bestemde reserves voor een totaal bedrag van € 50.872,55 in rekening gebracht. Gecombineerd met het overgedragen negatief resultaat van 2018 (€ -72.637,53) levert dat als resultaat van het boekjaar 2019 een eindresultaat van € -140.697,11 op.

		KOSTEN	31.12.2019	31.12.2018
31 II.		BEDRIJFSKOSTEN	7.995.551,61	7.719.074,72
31 II. B.		DIENSTEN EN DIVERSEN	469.759,74	511.825,81
	61010000	verzekeringen	2.218,90	863,19
	61050010	jaarverslag	4.941,36	5.084,98
	61050020	algemene publicaties	110,70	235,79
	61050030	nieuwjaarsreceptie	10.575,96	15.477,20
	61150000	reiskosten	7.725,73	10.473,75
	61160000	verblijfskosten	1.295,63	2.497,92
	61200010	kantoomaterialen	2.884,90	4.278,53
	61200020	papier (zonder logo)	0,00	93,70
	61230003	catering interne vergaderingen	10.092,49	8.304,03
	61230004	huur vergaderruimte	1.239,70	84,20
	61230005	externe zakenlunch	4.755,36	3.255,30
	61250001	post- en koerierdiensten	12.583,51	10.052,22
	61250002	telefooncentrale	5.316,44	5.255,82
	61250003	mobiele telefonie+VOIP	5.484,52	8.198,41
	61250004	internetverbindingen	1.275,38	1.060,23
	61250005	werkingskost website, hosting e.d.	5.292,39	2.113,50
	61250007	communicatie (uitbestede taken)	7.755,55	1.147,00
	61250008	werkingskosten website auteurslezingen	6.390,61	14.956,51
	61250009	werkingskosten website buitenland	2.759,92	-431,12
	61300000	erelonen, honoraria	17.021,90	0,00
	61300001	assessment personeel	12.559,80	0,00
	61300002	presentiegeld bestuurders en commissieleden	82.520,29	83.168,06
	61300004	audit boekhouding	10.012,10	7.772,79
	61300006	presentiegelden onkosten	21.545,01	22.561,69
	6132	beheerskosten sociaal secretariaat	14.892,76	13.472,03
	61320001	sociaal secretariaat preventie / medisch toezicht	2.217,51	1.556,19
	6135001	vorming en opleiding personeel	261,42	0,00
	61380001	logo, huisstijl (logopapier)	4.177,29	8.963,07
	61400000	documentatie	1.316,14	1.854,70
	61450000	relatie- en representatiekosten	1.983,56	5.448,81
	615	terugbetaling eigen kosten werkgever	8.375,00	8.410,00
	61550000	energiekosten	6.901,45	6.011,73
	61600000	onderhoud en herstellingen	21.489,71	14.946,37
	61600001	onderhoud computers	15.077,54	16.738,37
	61600002	licenties software	23.453,15	22.825,43
	61600003	onderhoud copier	1.961,16	1.909,93
	61600004	onderhoud databank	45.639,39	19.827,06

	61600005	huur AXI server	7.913,40	7.826,28
	61600010	verhuizing	30.112,55	121.113,09
	61650000	huishuur	47.629,56	54.419,05
31 II. C.		BEZOLDIGINGEN, SOC.LASTEN, PENSIOENEN	1.176.313,79	1.094.987,36
	62020	bezoldiging bedienden	706.103,69	673.926,48
	62021	vakantiegeld bedienden	81.777,70	53.421,89
	62022	eindejaarspremie bedienden	58.855,50	56.693,54
	62023	contractbreukvergoeding bedienden	22.841,08	4.939,16
	6212	werkgeversbijdragen RSZ bedienden	215.115,64	195.923,19
	623100	andere personeelskosten	1.927,52	1.723,51
	6232	andere personeelskosten maaltijdcheques	25.930,32	23.584,53
	62320000	andere personeelskosten kost niet via securex	4.162,40	1.085,00
	62320004	tussenkost NMBS, De Lijn	18.496,11	20.856,22
	6232001	groepsverzekering	48.736,96	48.485,63
	6232003	opleiding personeel, consultancy en begeleiding	1.358,01	2.560,38
	6238	tussenkost reiskosten woonwerkverkeer	5.480,71	3.519,06
	625040	provisie vakantiegeld	103.061,45	117.533,30
	625050	terugname vakantiegeld	-117.533,30	-109.264,53
31 II. D.		AFSCHRIJVINGEN OP OPRICHT.,VASTE ACTIVA	65.000,38	36.369,95
	630	afschrijvingen	65.000,38	36.369,95
31 II. G.		ANDERE BEDRIJFSKOSTEN	6.284.477,70	6.075.891,60
	64001110	werkbeurzen auteurs	781.480,09	731.536,80
	64001115	werkbeurzen non-fictie	169.800,00	161.200,00
	64001120	stimuleringsbeurzen auteurs	27.000,00	46.000,00
	64001145	communicatie auteurslezingen	428,54	629,14
	64001150	subsidie auteurslezingen	295.612,00	282.450,00
	64001160	bijdrage organisator auteurslezingen	529.003,52	473.114,73
	64001170	vervoerskosten auteurslezingen	65.134,38	63.005,64
	64001180	andere kosten auteurslezingen	1.664,80	920,24
	64001190	auteurslezingen projecten	13.769,10	17.471,76
	64001195	scholenproject boekenbeurs	10.100,61	10.336,39
	64001210	projectbeurzen vertalers	122.400,00	133.350,00
	64001220	stimuleringsubsidies vertalers	500,00	7.000,00
	64001230	externe beoordelaars binnenland	7.860,00	5.300,00
	64001310	productiesubsidies binnenland	27.850,00	57.083,00
	64001320	doelgroepgerichte literaire publicaties	20.200,00	17.980,00
	64001410	literaire manifestaties	81.360,00	111.135,00
	64001420	literaire organisaties	1.240.000,00	1.240.000,00
	64001440	projecten leesbevordering	188.950,00	249.100,00
	64001446	Iedereen Leest	1.207.650,00	1.207.650,00

64001450	auteursgenootschappen basis	17.050,00	17.050,00
64001510	tijdschriftensubsidie	205.510,00	223.385,00
64001530	tijdschriftenprojecten	13.000,00	13.000,00
64001610	werkbeurzen stripauteurs	124.800,00	134.944,96
64001810	Vertaaldagen	834,80	5.410,60
64001820	Expertisecentrum Literair Vertalen	15.000,00	15.000,00
64001825	Vertalersvakschool	5.000,00	10.000,00
64001830	BoekenOverleg	1.510,02	171,32
64001840	Staat van het Boek	5.238,73	0,00
64001845	impulssubsidies literaire initiatieven	42.000,00	44.250,00
64001850	deskundigheidsbevordering projecten	1.000,00	2.820,00
64001855	samenwerking CANON Cultuurcel	2.018,20	10.822,48
64001860	literaire prijzen	30.000,00	37.500,00
64001870	ontwikkelingsbeleid	5.000,00	0,00
64001910	Vlaamse Auteursvereniging	42.000,00	42.000,00
64001920	Taalunie Toneelschrijfprijs	0,00	20.230,99
64001930	poëziepromotie	7.044,20	0,00
64001940	armoedebestrijding	0,00	19.871,93
64001950	interculturaliteit	0,00	2.600,00
64001960	subsidies grensverkeer Vlaanderen-Nederland	65.000,00	64.350,00
64001980	uitzonderlijke projecten	1.800,00	500,00
64001982	dynamische canon	20.000,00	22.700,00
64001995	onderzoek literair middenveld	15.751,00	6.459,80
64002110	translation grant	199.399,60	171.841,50
64002140	grant illustrated books	122.642,74	68.564,00
64002145	poetry grant	34.481,67	69.273,18
64002150	travel grant	24.664,30	19.648,38
64002160	auteurspromotie	500,00	4.446,24
64002164	residentiewerking buitenland	0,00	117,00
64002170	externe beoordelaars buitenland	12.053,90	7.121,50
64002210	aankoop documentatie buitenland	0,00	82,12
64002215	Arts Flanders	1.500,00	0,00
64002220	auteursfiches buitenland	0,00	301,16
64002230	fragmentvertalingen buitenland	6.097,96	7.972,53
64002240	website buitenland	4.031,86	3.400,88
64002310	Phares du Nord	0,00	3.097,30
64002320	Vondel	0,00	4.006,79
64002330	Else Otten	3.510,62	0,00
64002410	stripfestival Angoulême	3.212,75	0,00
64002420	Bologna Book Fair	8.482,23	8.577,72

	64002430	Frankfurter Buchmesse	15.005,13	19.145,90
	64002440	London Book Fair	3.621,62	3.981,33
	64002460	prospectie en andere internationale vakbeurzen	3.747,61	4.794,23
	64002510	huur, vaste kosten Vertalershuis	18.635,26	26.669,77
	64002520	overhead, ICT, documentatie Vertalershuis	13.075,49	3.084,02
	64002530	vergoeding vertalers Vertalershuis	22.278,50	20.412,50
	64002610	Frankfurt Gastland (opvolging)	0,00	65.170,47
	64002620	projectsubsidie fragmentvertalingen	9.000,00	0,00
	64002630	Poetry International Web	671,50	780,40
	64002640	Lyrikline	2.512,95	297,88
	64002650	project High Impact	88,00	1.407,16
	64002655	Les Phares du Nord (focus op Frankrijk)	1.254,19	74.768,38
	64002675	LICAF	5.865,10	0,00
	64002685	Foire du livre de Bruxelles	305.169,22	21.961,58
	64002691	Every Story Matters communicatie	328,40	0,00
	64002692	Every Story Matters reiskosten	1.338,55	0,00
	64002693	Every Story Matters personeelskosten	4.679,43	0,00
	64002694	Every Story Matters bijdragen voor partners	14.993,12	0,00
	64002720	publishers tour Poëzie	845,40	7.830,88
	64002730	publishers tour kinder- en jeugdliteratuur	0,00	22.716,90
	64002760	bezoekersprogramma theater	6.916,99	5.371,95
	64002805	pool beoordelaars boeken promotie buitenland	400,00	1.680,00
	64002806	pool beoordelaars boeken jeugdliteratuur buitenland	320,00	600,00
	64002810	werkingskosten buitenland proza	741,84	1.340,70
	64070020	stimuleringsbeurzen auteurs	0,00	150,00
	64070905	project ext beoordelaars binnenland	0,00	100,00
	649999	over te dragen subsidieregelingen	22.091,78	-83.152,53
31 V.		FINANCIELE KOSTEN	103,73	68,46
31 V. C.		ANDERE FINANCIELE KOSTEN	103,73	68,46
	654000	betalingsverschillen	-0,15	0,46
	656000	bankkosten	103,88	68,00
31 VIII.		UITZONDERLIJKE KOSTEN	5.000,00	0,00
31 VIII. E.	E.	ANDERE UITZONDERLIJKE KOSTEN	5.000,00	0,00
	664000	andere niet recurente bedrijfskosten	5.000,00	0,00
		TOTAAL KOSTEN	8.000.655,34	7.719.143,18

		OPBRENGSTEN	31.12.2019	31.12.2018
41 I.		BEDRIJFSOPBRENGSTEN	7.881.699,89	7.414.847,36
41 I. B.		WIJZIGING IN VOORRAAD GOEDEREN ENZ.	0,00	4.548,01
	71230005	terug restaurantkosten	0,00	228,00
	71600010	terug letterenhuis	0,00	4.320,01
41 I. E.		ANDERE BEDRIJFSOPBRENGSTEN	922.699,89	767.299,35
	74001140	terug biografiebeurs	0,00	3.485,00
	74001150	terug subsidie auteurslezingen	100,00	500,00
	74001160	terug bijdrage organisator auteurslezing	527.733,08	472.695,93
	74001170	terug vervoerskosten auteurslezingen	64.861,87	63.125,20
	74001180	terug andere kosten auteurslezingen	1.734,60	926,14
	74001190	terug auteurslezingen projecten	0,00	15.083,24
	74001195	terug scholenproject Boekenbeurs	150,00	0,00
	74001210	terug project beurzen vertalers	0,00	1.100,00
	74001310	terug productiesubsidies binnenland	560,00	1.175,00
	74001320	terug doelgroepgerichte literaire publicaties	0,00	340,00
	74001410	terug literaire manifestaties	7.117,50	0,00
	74001440	terug leesbevordering	1.260,00	1.335,00
	74001510	terug tijdschriften	1.600,00	0,00
	74001810	terug Vertaaldagen	842,00	952,40
	74001830	terug BoekenOverleg	3.150,00	2.925,00
	74001840	terug Staat van het Boek	6.862,03	0,00
	74001845	terug impulssubsidies voor literaire initiatieven	285,00	0,00
	74001860	terug literaire prijzen	0,00	7.500,00
	74001920	terug toneelschrijfprijs	67.500,00	10.000,00
	74001930	terugbet poeziepromotie	104,93	423,26
	74001940	terug aut residentie	0,00	6.492,96
	74001960	terugbetaling grensverkeer Vlaanderen-Nederland	2.000,00	0,00
	74001982	terug lancering canon	3.000,00	2.700,00
	74002110	terug translation grants	21.971,00	18.247,00
	74002120	terug mecenaat	12.500,00	0,00
	74002130	terug productiesubsidies buitenland	0,00	700,00
	74002140	terug grants illustrated books	7.523,45	6.217,75
	74002145	terug poetry grants	3.568,93	2.072,00
	74002150	terug travel grants	935,22	1.080,14
	74002230	terug fragmentvertalingen	235,20	1.455,20
	74002410	terug Angouleme	1.479,00	0,00
	74002510	terug Vertalershuis	0,00	10.000,00
	74002615	terug ENLIT	6.000,00	0,00
	74002620	terug fragmentvertalingen vertalers	0,00	150,00

	74002650	terugbetaling project High Impact	0,00	384,05
	74002655	terug Angouleme	0,00	753,85
	74002685	Foire du Livre de Bruxelles	161.439,38	39.105,05
	74002690	inkomsten Every Story Matters	21.339,50	0,00
	74002720	terug publishers tour	0,00	1.233,50
	74002730	terug publishers tour kinder- en jeugdliteratuur	0,00	9.132,75
	74002760	terug bezoekersprogramma theater	583,67	351,00
	7402	andere operationele opbrengsten	-3.736,47	85.657,93
41 I. D.		INKOMEN EN KAPITAALOVERDRACHTEN (DOTATIE)	6.959.000,00	6.643.000,00
	7300000	dotatie	6.713.000,00	6.584.000,00
	73300010	andere werkingstoelage Vlaamse overheid	241.000,00	59.000,00
	73300040	toelage vzw Musea&Erfgoed Antwerpen	5.000,00	0,00
41 IV.		FINANCIELE OPBRENGSTEN	23,32	29,40
41 IV. B.		OPBRENGSTEN UIT VLOTTENDE ACTIVA	23,13	0,00
	7510	intrest borgtocht	23,13	0,00
41 IV. C.		ANDERE FINANCIELE OPBRENGSTEN	0,19	29,40
	754000	betalingsverschillen	0,19	29,40
		TOTAAL OPBRENGSTEN	7.881.723,21	7.414.876,76

	RESULTAATVERWERKING	31.12.2019	31.12.2018
	TOTAAL OPBRENGSTEN	7.881.723,21	7.414.876,76
	totaal opbrengsten	7.881.723,21	7.414.876,76
	TOTAAL RESULTAATVERWERKING	-21.764,98	231.628,89
790000	overgedragen winst vorige boekjaren	-72.637,53	9.051,89
7911	onttrekking aan bestemd fonds	30.872,55	222.577,00
792000	onttrekking aan de bestemde reserve	20.000,00	0,00
	TOTAAL KOSTEN	8.000.655,34	7.719.143,18
	totaal kosten	8.000.655,34	7.719.143,18
	RESULTAAT	-140.697,11	-72.637,53

AFSCHRIJVINGEN

31.12.2019	65.000,39	AW	RW	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
HARDWARE											
Drive IT (laptop)	51,97	1.870,93	1.818,96	51,97							
Drive IT (laptops)	696,44	3.134,00	2.437,56	696,44							
Drive IT (laptops)	5.630,69	16.892,07	8.446,04	5.630,69	2.815,35						
Drive IT (firewall)	953,48	2.860,44	1.191,85	953,48	715,11						
Drive IT (laptops)	5.490,00	16.470,00	1.830,00	5.490,00	5.490,00	3.660,00					
AXI (AXI CM server)	2.796,35	8.389,06	466,06	2.796,35	2.796,35	2.330,29					
AXI (migratie server)	2.343,47	9.373,87		2.343,47	3.124,62	3.124,62	781,16				
KKSYS (copier)	1.035,05	7.452,39		1.035,05	2.484,13	2.484,13	1.449,08				
Drive IT (laptop)	268,13	1.930,56		268,13	643,52	643,52	375,39				
Drive IT (laptops)	291,96	1.751,77		291,96	583,92	583,92	291,96				
Drive IT (server)	636,26	11.452,59		636,26	3.817,53	3.817,53	3.181,28				
	20.193,81										
SOFTWARE											
Wieni (website Flanders Literature)	297,12	10.696,40	10.399,28	297,12							
Dog and Pony (huisstijl)	368,04	13.249,50	12.881,46	368,04							
Dog and Pony (huisstijl)	184,02	6.624,75	6.440,73	184,02							
Wieni (website Flanders Literature)	3.565,47	10.696,40	6.833,81	3.565,47	297,12						
Wieni (website Flanders Literature)	3.565,47	10.696,40	6.833,81	3.565,47	297,12						
Wieni (website Flanders Literature)	685,67	2.057,00	628,53	685,67	685,67	57,14					
Dog and Pony (huisstijl)	500,00	1.500,00	208,33	500,00	500,00	291,67					
AXI (digitaal aanvraagloket)	6.510,69	19.532,06		6.510,69	9.510,69	9.510,69					
Dog and Pony (huisstijl)	3.633,33	10.900,00		3.633,33	3.633,33	3.633,33					
Wieni (website Flanders Literature)	3.177,64	9.947,41		3.177,64	3.315,80	3.315,80	138,17				
AXI (digitaal loket)	7.987,37	23.962,11		7.987,37	7.987,37	7.987,37					
Dog and Pony (huisstijl)	2.119,44	7.630,00		2.119,44	2.543,33	2.543,33	423,89				
Wieni (website Literatuur Vlaanderen)	2.486,85	9.947,41		2.486,85	3.315,80	3.315,80	828,95				
Wieni (website Literatuur Vlaanderen)	1.657,90	9.947,41		1.657,90	3.315,80	3.315,80	1.657,90				
Wieni (website Literatuur Vlaanderen)	828,95	9.947,41		828,95	3.315,80	3.315,80	2.486,85				
Wieni (module subsidietoekenningen)	1.350,66	16.207,95		1.350,66	5.402,65	5.402,65	4.051,99				
AXI (digitaal aanvraagloket)	781,02	28.116,77		781,02	9.372,26	9.372,26	8.591,24				
AXI (digitaal aanvraagloket)	235,41	8.474,84		235,41	2.824,95	2.824,95	2.589,53				
Dog and Pony (huisstijl)	363,33	3.270,00		363,33	1.090,00	1.090,00	726,67				
	40.298,39										

MEUBILAIR												
Bulo	180,05		1.800,48	1.050,29	180,05	180,05	180,05	180,05	29,99			
Bulo	390,88		3.908,78	2.100,98	390,88	390,88	390,88	390,88	244,28			
Bulo	107,45		1.074,48	573,07	107,45	107,45	107,45	107,45	71,61			
Bulo	437,17		4.371,73	1.912,63	437,17	437,17	437,17	437,17	437,17	273,23		
Bulo	368,81		3.688,08	1.014,22	368,81	368,81	368,81	368,81	368,81	368,81	368,81	92,20
		1.484,36										
MVA GEBOUW												
Decorazione	1.043,73				1.043,73	1.043,73	1.043,73	1.043,73	1.043,73	1.043,73	1.043,73	1.043,73
Studio Dedoncker	138,65				138,65	138,65	138,65	138,65	138,65	138,65	138,65	138,65
Tony Mertens	1.819,84				1.819,84	1.819,84	1.819,84	1.819,84	1.819,84	1.819,84	1.819,84	1.819,84
Zeno	21,60				21,60	21,60	21,60	21,60	21,60	21,60	21,60	21,60
		3.023,82										
					65.000,39	84.386,40	77.128,78	32.082,24	4.175,68	3.665,86	3.392,63	3.116,02

BESLUIT VAN DE RAAD VAN BESTUUR

Verslag van de vergadering van de raad van bestuur op 26 maart 2020:

De raad van bestuur van Literatuur Vlaanderen neemt kennis van de jaarcijfers van 2019 en de toelichting bij de cijfers. Het bestuur neemt verder nota van het officiële verslag van commissaris Filip Remmery (Vandelanotte Bedrijfsrevisoren cvba) over de jaarrapportering over het boekjaar afgesloten op 31 december 2019. Deze verklaring over de jaarrapportering werd afgeleverd ‘zonder voorbehoud’ en bevat de volgende conclusie:

“ Wij hebben de controle uitgevoerd van de jaarrekening van Literatuur Vlaanderen VOI over het boekjaar afgesloten op 31 december 2019, opgesteld op grond van het rekendecreet en de uitvoeringsbesluiten daarvan, met een balans totaal van € 2.359.862,23 en waarvan de resultatenrekening afsluit met een negatief resultaat van het boekjaar van € 118.932,13. Gezien de onttrekking aan de bestemde fondsen ten belope van € 50.872,55 sluit de jaarrekening af met een negatief over te dragen resultaat van € 140.697,11 en kan er derhalve geen toevoeging zijn aan de bestemde fondsen.

Oordeel zonder voorbehoud

“ Naar ons oordeel geeft de jaarrekening conform het rekendecreet en de uitvoeringsbesluiten een getrouw beeld van het vermogen en de financiële toestand van Literatuur Vlaanderen per 31 december 2019, alsook van diens resultaten over het boekjaar dat op die datum is afgesloten, in overeenstemming met het rekendecreet en de uitvoeringsbesluiten daarvan.

De raad van bestuur van Literatuur Vlaanderen keurt de balans en de resultatenrekening goed met een balans totaal van € 2.359.862,23 en een negatief resultaat over 2019 van € -140.697,11. Gezien het negatieve resultaat zijn er geen toevoegingen als bestemde reserves aan het eigen vermogen.

VERSLAG REGERINGS- COMMISSARIS

Verslag regeringscommissaris

INLEIDING

De beheersovereenkomst (2016-2020) tussen het Vlaams Fonds voor de Letteren (nu Literatuur Vlaanderen) en de Vlaamse Regering stipuleert in artikel 12§4 dat er elk jaar een jaarverslag van het werkingsjaar moet worden opgemaakt. In artikel 12§2 krijgt de vertegenwoordiger van de regering mandaat om toe te zien op de werking van Literatuur Vlaanderen en het naleven van het decreet. Het is vanuit dat mandaat dat ik, om het uitgebreide jaarverslag van Literatuur Vlaanderen over 2019 te vervolledigen, hier rapporteer (artikel 12§4,7°).

ALGEMENE BESCHOUWING OVER JAARVERSLAG 2019

Vermits het rapport van de vertegenwoordiger van de Vlaamse Regering samen met het jaarverslag van Literatuur Vlaanderen wordt neergelegd, kan het niet de bedoeling zijn dat de vertegenwoordiger van de regering het verslag bespreekt.

ALGEMENE WERKING VAN LITERATUUR VLAANDEREN

Zowel intern als naar buiten toe werkt Literatuur Vlaanderen hard en consequent. De noden bij makers en verspreiders van literatuur nemen nog steeds toe. Literatuur Vlaanderen doet er alles aan om zoveel mogelijk auteurs, organisatoren en aanverwante steunvragers op een faire manier te ondersteunen.

INTERNE WERKING

Literatuur Vlaanderen voert verder een transparant en efficiënt beleid. De hele personeelsploeg is gemotiveerd en zoekt bewust naar vernieuwing en het invullen van hiaten. De personeelsploeg wordt fel bevraagd maar er is een sterke wil om de middelen zo goed mogelijk te besteden.

Naast de druk op het personeel ervaart Literatuur Vlaanderen een heel sterke druk op het budget. Als de middelen gegroeid zijn, dan evolueerden de taken

steeds mee. Komt daarbij de welwillendheid om zoveel mogelijk noden te lenigen, en hieruit volgt de vaststelling dat de middelen niet evenredig zijn met de noden en de ambities. In 2019 blijkt dat de begroting heel sterk onder druk staat. Literatuur Vlaanderen sluit weerom het jaar af met een beperkt tekort.

Om dit in de toekomst te vermijden moet er ofwel geknipt worden in wat men tot op heden doet ofwel dienen er middelen bij te komen. Literatuur Vlaanderen durft kritisch de reglementen tegen het licht te houden. En de bevraging over haar werking leert dat de gebruikers in hoge mate tevreden zijn. Literatuur Vlaanderen merkte dat er meer aandacht moet zijn voor het genderonevenwicht en diversiteit in het toekennen van beurzen. Hiervan wordt een werkpunt gemaakt.

EXTERNE WERKING

Literatuur Vlaanderen is nog steeds trekker in de verdere integratie van het literaire (midden)veld. Iedereen Leest is nu een vertrouwde partner en daarmee lopen afspraken heel goed. Er zijn contacten met heel veel organisaties. De naamsverandering en de gelijklopende communicatie zoals Flanders Literature werd goed onthaald. De investeringen om de aanvraagprocedure te digitaliseren worden fel gesmaakt door de gebruikers.

Literatuur Vlaanderen wordt door veel organisaties en individuen **gepercipieerd als steunpunt**. Maar tot op heden is dit niet de taak van Literatuur Vlaanderen en is daarvoor ook geen financiering voorzien. Deze perceptie wijst op de behoefte aan een steunpunt en sommige noden worden dan toch maar door Literatuur Vlaanderen gelenigd.

SPECIFIEKE RAPPORTERING OVER 2019

De extra middelen voor **buitenlandbeleid** die in 2016 aan Frankfurt werden gespendeerd, werpen nog steeds vruchten af. Gevolg hiervan zijn de vele aanvragen voor vertaalsubsidies, wat budgettair voor druk zorgt.

Vlaanderen zette als eregast op de Foire du Livre de Bruxelles in op de Franstalige markt. De stand van Flirt Flamand, betaald met een eenmalige injectie van € 400.000 van minister Gatz, krijgt geen vergelijkbaar vervolg in 2020. Literatuur Vlaanderen kan met de resterende middelen enkel een minimaal programma opzetten tijdens één dag van de Brusselse boekenbeurs in 2020. Mocht Literatuur Vlaanderen consequent zichtbaar aanwezig zijn op de Foire du Livre, dan zou dat een boost geven voor de auteurs met in het Frans vertaalde werken.

Ook de samenwerking met het Nederlands Letterenfonds staat onder druk. Dit omdat Literatuur Vlaanderen over proportioneel veel minder middelen beschikt, en dat is op lange termijn niet bevorderlijk voor een goede samenwerking.

WERKING RAAD VAN BESTUUR EN ALGEMENE VERGADERING

De raad van bestuur komt geregeld samen. Er werd vergaderd op 23 januari, 20 maart, 9 mei, 19 juni, 28 augustus, 10 en 29 oktober, 25 november en 18 december. Elke vergadering is uitstekend voorbereid door het dagelijks bestuur. Er is steeds tijdig een agenda en bij heel wat punten is reeds een goed gestructureerde tekst aanwezig.

Literatuur Vlaanderen heeft in de loop van 2018 een nieuw samengestelde raad van bestuur gekregen. Er werd ook een nieuw dagelijks bestuur samengesteld. Het is een uitdaging voor de organisatie dat de raad van bestuur vrij recent samengesteld is en bijgevolg weinig anciënniteit heeft.

In de loop van 2019 nam de directeur een nieuwe uitdaging aan. Zijn ontslag had uiteraard impact voor het personeel, maar ook voor de raad van bestuur. Binnen de personeelsploeg namen twee leidinggevende dames

zijn rol op een knappe manier over. Ook in de raad van bestuur vervulden zij die rol. Het dagelijks bestuur is extra aan het werk gegaan. Een intensief project met een ervaren bedrijf in rekrutering in de cultuursector werd gestart. Op een heel redelijke termijn is een nieuwe directeur voorgesteld aan de raad van bestuur. Deze heeft de voordracht met vertrouwen goedgekeurd.

Als regeringscommissaris nam ik deel aan de meeste vergaderingen van de raad van bestuur. Ik was verontschuldigd voor de vergaderingen van augustus en oktober. Er was ook af en toe extra overleg met de directie of het dagelijks bestuur van Literatuur Vlaanderen.

UITDAGINGEN VOOR DE TOEKOMST EN OPVOLGING VAN DE GEFORMULEERDE UITDAGINGEN

OPVOLGING UITDAGINGEN VAN 2018 EN VROEGER

De uitdaging rond de band met Nederland botst op de spanning van de **ongelijke budgetten**. Het Nederlands Letterenfonds is niet alleen beter bemand, ook de financiering is veel ruimer. Wat de overheveling van de provinciale middelen betreft, die zijn goed aangekomen. De inspanningen rond digitalisering van de internationale procedures zijn nuttig geweest en

worden consequent doorgedreven. De aanvraag- en adviesprocedure zal in 2020 voor de Vlaamse subsidie-regelingen op een gefaseerde manier gedigitaliseerd worden. Literatuur Vlaanderen streeft ernaar om in 2021 alle aanvraag- en adviesprocedures digitaal te laten verlopen.

UITDAGINGEN VAN 2019

Tot op heden blijft het afwachten of de **verhuizing budgettair mogelijk zal zijn**. Literatuur Vlaanderen mag niet afdingen op haar werking om haar nieuwe behuizing te financieren. Er zijn al een aantal middelen uitgegeven aan de studies en ontwerpen. Deze zijn hopelijk niet tevergeefs besteed. Zowel het personeel van Literatuur Vlaanderen als de mensen van Iedereen Leest kijken al een hele tijd uit naar de verhuizing. Voor de samenwerking en de uitstraling van beide organisaties is dit een logische en wenselijke stap. Hopelijk komt hierover snel duidelijkheid.

Ook dit jaar sluit Literatuur Vlaanderen af met een **beperkt tekort**. De buffer van de bestemde fondsen is opgebruikt. 2020 en de nieuwe beheersovereenkomst zullen hier duidelijkheid moeten brengen. Ofwel schrapt Literatuur Vlaanderen een aantal van haar vandaag zeer geapprecieerde subsidielijnen ofwel komt er een opschaling.

Literatuur Vlaanderen werkt hard om auteurs, vertalers en het literaire middenveld te steunen. De commissies doen heel gedegen en plichtsbewust hun werk. Reglementen worden regelmatig tegen het licht gehouden en Literatuur Vlaanderen durft te veranderen en vernieuwen in functie van nieuwe noden. De investeringen in non-fictie en om onze literatuur buiten Vlaanderen te verspreiden werpen vruchten af. Dit resulteert in meer aanvragen, waardoor dan weer extra financiering nodig is. Dit heeft tot gevolg dat Literatuur Vlaanderen met het huidige budget aan een plafond zit.

Christine Depuydt
Regeringscommissaris
Literatuur Vlaanderen

COLOFON

Literatuur Vlaanderen
Generaal Van Merlenstraat 30
2600 Berchem
+32 3 270 31 61
info@literatuurvlaanderen.be
www.literatuurvlaanderen.be

Verantwoordelijke uitgever en hoofdredacteur:
Paul Hermans, Generaal Van Merlenstraat 30, 2600 Berchem

Aan dit jaarverslag werkten mee:
Els Aerts, Esther de Gries, Koen De Smedt, Rein Desmet, Nanne de Viet,
Lien Devos, Matthias Dillen, Yannick Geens, Anja Goyens, Paul Hermans,
Lien Heselmans, Sandra Luyckx, Stefanie Luppens, Patrick Peeters, Lore Piers,
Marieke Roels, Lara Rogiers, Joris Smeets, Karen Thys, Mies Van Dun,
Elise Vanoosthuyse

Alle foto's © Bob Van Mol, behalve waar anders vermeld.
Vormgeving: Shtick

Overname van berichten is alleen toegelaten met bronvermelding.
Literatuur Vlaanderen kan niet aansprakelijk worden gesteld voor eventuele fouten
en/of schade die voortvloeit, direct of indirect, uit het gebruik van deze informatie.

Wettelijk depot D/2020/9430/1